

Täysistunto

Tiistai 3.6.2025 klo 14.00—21.29

5. Hallituksen esitys eduskunnalle jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn yleissopimuksen irtisanomiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 56/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Meille esittelee asian ministeri Valtonen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Ulkoministeri Elina Valtonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä on sotatoimillaan rikkonut kansainvälistä oikeutta, aiheuttanut mittaamatonta kärsimystä ja vaarantanut rauhan ja vakauden euroatlanttisella alueella. Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta sotilaalliseen voimankäyttöön tai sillä uhkaamiseen Suomea vastaan on varauduttava. Sodan laajenemisen riskiä ei voida sulkea pois.

Muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää Suomelta toimia puolustuksen vahvistamiseksi. Suomi ylläpitää vahvaa kansallista puolustuskykyä osana Naton yhteistä pelotetta ja puolustusta. Naton strateginen konsepti vahvistaa Naton tärkeimmäksi tehtäväksi liittokunnan pelotteen ja puolustuksen. Työtä tämän eteen on tehty Natossa johdonmukaisesti viime vuosina. Suomi on sitoutunut vahvistamaan Naton puolustusta ja pelotetta heikentävässä turvallisuustilanteessa, ja Suomen vahva puolustus- ja kriisinsietokyky vahvistavat koko liittokuntaa. Suomen näkemyksen mukaan vahvalla ja uskottavalla pelotteella ja puolustuksella vastataan Venäjän vihamielisiin toimiin ja pitkäkestoiseen uhkaan. Pelotteen ja puolustuksen kehittäminen edellyttää poliittista tahtoa, sillä vahvistaminen vaatii päätöksiä muun muassa joukkojen, suorituskykyjen, investointien ja innovaatioiden osalta.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta ja tasavallan presidentti linjasivat 1.4., että Suomi käynnistää valmistelut jalkaväkimiinat kieltävän niin kutsutun Ot-tawan sopimuksen irtisanomiseksi. Esitys sopimuksen irtisanomisesta perustuu Suomen puolustuksen tarpeisiin heikentyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärien turvaamiseksi ja voidakseen tarvittaessa vastata pitkäkestoiseen ja laajamittaiseen sodankäyntiin Suomen on kyettävä kehittämään puolustuksensa suorituskykyä. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista irtisanoa yleissopimus. So-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

pimuksen irtisanominen mahdollistaa jalkaväkimiinajärjestelmän palauttamisen puolustuksen keinovalikoimaan.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että Suomi irtisanoa jalkaväkimiinajärjestelmän käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä Oslossa 18. päivä syyskuuta 97 allekirjoitetun sopimuksen. Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvat muutokset rikoslakiin, pakkokeinolakiin sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa annettuun lakiin. Lisäksi esitetään, että eduskunta hyväksyisi selvityksen irtisanomisen syistä. Selvitys kuuluu seuraavasti: ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Näiden päämäärien turvaamiseksi heikentyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa ja voidakseen tarvittaessa vastata pitkäkestoiseen ja laajamittaiseen sodankäyntiin Suomen on kyettävä kehittämään puolustuksensa suorituskykyä. Sopimuksen irtisanominen mahdollistaa jalkaväkimiinajärjestelmän palauttamisen puolustuksen keinovalikoimaan.”

Arvoisa puhemies! Sopimuksen irtisanomisen vaikutuksia on arvioitu esityksessä kattavasti. Vaikutusten arvioidaan kohdistuvan erityisesti kansalliseen puolustukseen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Tämän lisäksi arvioidaan myös niitä vaikutuksia, joita jalkaväkimiinajärjestelmän mahdollisella käyttöönotolla olisi esimerkiksi perus- ja ihmisoikeuksiin. Vallitseva sotilaallinen uhka edellyttää Puolustusvoimilta kykyä torjua vihollisen hyökkäys kansallisesti ja osana liittokuntaa sekä jatkaa puolustustaistelua pitkäkestoisesti. Sotilaallisen arvion perusteella jalkaväkimiinat ovat tehokas ase myös nykypäivän taistelukentillä. Arviota tukevat Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa saadut tiedot ja Venäjän asevoimien taktiikan kehittyminen. Ottawan sopimuksen irtisanominen mahdollistaa jalkaväkimiinajärjestelmän palauttamisen Puolustusvoimien keinovalikoimaan, mikä laajentaa Suomen puolustuksellista liikkumatilaa. Sopimuksen irtisanomisesta saattaa seurata myös kielteisiä vaikutuksia muun muassa Suomen maineeseen asevalvonnan saralla. Vaikutukset liittyvät paitsi suoraan Ottawan sopimukseen myös laajemmin humanitaariseen oikeuteen, asevalvontaan ja kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään. Suomi on kuitenkin saanut päätökselleen laajaa ymmärrystä liittolais- ja kumppanimailta.

Arvoisa puhemies! Suomi jatkaa vastuullista toimintaa sekä maan rajojen sisä- että ulkopuolella myös irtisanouduttuaan Ottawan sopimuksesta. Lähtökohtaisesti miinoja käytettäisiin Suomen maaperällä ja alueilla, joilta siviilit on evakuoitu. Puolustusvoimat ei myöskään asentaisi jalkaväkimiinoja normaalioloissa, vaan kaikki miinat olisi varastoitu koulutus- ja harjoitustoimintaa lukuun ottamatta.

Ottawan sopimukseen liittyy merkittävä kansainvälisen yhteistyön ja avun ulottuvuus, jonka edistämiseksi valtiot antavat kansainvälistä tukea. Sopimuksen mukaan sopimuspuolet antavat mahdollisuuksien mukaan apua muun muassa miinanraivaukseen ja miinojen uhrien tukemiseen. Suomi jatkaa humanitaarista miinatoimintaa niissä maissa, jotka kärsivät miinaongelmasta. Humanitaarinen miinatoiminta on ihmishenkiä pelastavaa toimintaa, jonka avulla edistetään konfliktien jälkeistä jälleenrakennusta ja tuetaan turvallisuutta, vakautta ja kehitystä. Toiminnassa yhdistyvät vahvasti humanitaariset kehityksen ja turvallisuuden näkökohdat. Suomi sitoutuu jatkossakin Ottawan sopimuksen humanitaarisiin päämääriin, mukaan lukien kansainväliset velvoitteet miinojen vastuullisesta käytöstä ja tuki globaaliin työhön miinojen haittojen vähentämiseksi. Suomi jatkaa humanitaarisen miinatoiminnan tukemista alueilla, jotka kärsivät miinojen ja muiden sodan räjähtämättö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

mien jäänteiden aiheuttamista ongelmista. Vuosina 21—25 tuki on yhteensä noin 15 miljoonaa euroa. Rahoitus on kohdistettu hankkeisiin Afganistanissa, Somaliassa, Ukrainassa, Irakissa ja Syyriassa. Vuosille 26—30 humanitaariseen miinatoimintaan on varattu alustavasti noin 15 miljoonaa euroa kehitysyhteistyövaroista.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on arvioitu sopimuksen suhdetta perustuslakiin. Arvion mukaan Ottawan sopimuksen irtisanomista voi pitää perustuslain kannalta ongelmattomana. Myöskään muut Suomea sitovat kansainväliset sopimukset tai kansainvälinen humanitaarinen oikeus eivät muodosta estettä sopimuksen irtisanomiselle. Ottawan sopimuksen mukaan sopimuspuolella on oikeus irtisanoa sopimus ilmoittamalla siitä muille sopimuspuolille, tallettajalle ja YK:n turvallisuusneuvostolle. Irtisanomiskirjassa on annettava tyhjentävä selvitys irtisanomisen syistä. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun sopimuksen tallettajana toimiva YK:n pääsihteeri on vastaanottanut irtisanomiskirjan.

Ärade talman! Finland upprätthåller i alla lägen en stark nationell försvarsförmåga som en del av Natos avskräckning och försvar. Finland försvarar alltid folkrätten och den internationella regelbaserade världsordningen.

Suomelle on keskeistä, että kansainvälinen järjestys pohjautuu sääntöihin, ei voimankäyttöön. Kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen on kaiken Suomen toiminnan kulmakivi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan tähän nyt debatti. Uskon, että tähän on paljon halukkuutta. Meillä on aika rajoitettu, mutta käytetään tämä aikaraja nyt sitten debattiin, koska siihen näyttää olevan halukkuutta. — Tämän aloittaa edustaja Koskinen.

14.11 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ja ministerin esittelyssä on sinänsä vahvasti perusteltu syitä, minkä takia Suomi irtisanoutuksi Ottawan sopimuksesta juuri itäisen ulkoisen uhan vuoksi. Mutta sitten on tämä toinen puoli, että Ottawan sopimus pitää sisällään myös tämän laajan humanitaarisen toiminnan, miinojen raivauksen, miinasulun ja niiden leviämisen estämisen, ja on tärkeää, että Suomi jatkaa siinä täysimääräisesti. Hallituksen esityksen perusteluissa jonkun verran siitä mainitaan, että näin tehdään, ja samoin ministeri Valtonen tuossa totesi, mutta sitten tuossa hallituksen ponsiesityksessä tätä puolta ei lainkaan mainita. Nähdäkseni kansainvälisen yhteisön ja sääntöpohjaisuuden vahvistamisen kannalta olisi tärkeää, että se näkyisi ihan tässä virallisessa, muille maille selostettavassa päätöksen kokonaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

14.12 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos paljon ulkoministerille tämän tärkeän hallituksen esityksen esittelemisestä. — Jalkaväkimiinat ovat tehokas, kustannustehokas ja vaikuttava asejärjestelmä, ja Ukrainan sodan opit ovat osoittaneet, että pienen maan on syytä jalkaväkimiinat pystyä pitämään omassa puolustusaseiden repertuaarissaan.

On selvää, että Suomi erittäin vahvasti kaikessa toiminnassaan puolustaa sopimusperusteista kansainvälistä järjestelmää, ja tässäkin mielessä on todella tärkeää, että Suomi tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

tavoin, sopimuksen mahdollistamalla tavalla, irtaantuu tästä sopimuksesta, joka on osoitautunut tässä ajassa Suomen kannalta ongelmalliseksi.

On tärkeää, että Suomi pääsee irtaannuttuaan tästä sopimuksesta kouluttamaan varusmiehilleen turvallista ja vastuullista jalkaväkimiinojen käyttöä ja siten myös antamaan reserviläisillemme vahvan viestin siitä, että valtiovalta mahdollistaa ja takaa sotilaillemme tiukassa paikassa kaikki ne tarvittavat työkalut, joilla isänmaan vapaudesta ja kotien turvallisuudesta huolehditaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savola.

14.14 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taidan olla niitä harvoja edustajia, jotka 2011 äänestivät tätä ratifiointia vastaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Äänestin sitä vastaan, ja valitettavasti tuolloin tehtiin päätös, jossa jalkaväkimiinoista päätettiin luopua. Niitten käytöstä luovuttiin, ja miinat tuhottiin Lapis-sa räjäytysleirillä.

Venäjän aggressio ja Ukrainan sota ovat kuitenkin opettaneet. Sieltä on tullut oppia, turvallisuustilanne on muuttunut, ja Puolustusvoimien komentajan Janne Jaakkolan kommentit viime syksynä laukaisivat tilanteen, että nyt olemme tässä ja olemme saaneet tämän hyvän esityksen, missä Ottawan sopimuksesta päätetään irtaantua. Ainoa oikea päätös tässä vaiheessa on korjata tämä virhe.

Miinat ovat puolustuksellinen ase. Niitä käytetään ainoastaan kriisitilanteessa suluttamiseen ja vihollisen joukkojen ohjaamiseen, ja tämä on tärkeä viesti, milloin ja missä tilanteessa miinoja käytettäisiin. Kysyn teiltä, arvon ministerit: kuinka tästä tullaan julkisesti käymään keskustelua, tiedottamaan ja erityisesti kansainvälisesti infoamaan, kuinka Suomi tulisi miinoja käyttämään?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman.

14.15 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ottawan sopimuksesta irtautuminen vahvistaa Suomen turvallisuutta ja puolustuskykyä. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoite on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä varmistaa kansalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Tämä edellyttää meiltä jatkuvaa turvallisuusympäristön arviointia ja tarvittavien toimenpiteiden tekemistä. Tätä arviota vasten on selvää tehdä linjaus, että Ottawan sopimuksesta irtautuminen on Suomen etu ja tarpeellista Suomen turvallisuudesta huolehtimiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että mietintövaliokunnassa, ulkoasiainvaliokunnassa, käsittelemme asian ripeästi ja niin, että eduskunta pääsee päättämään asiasta jo ennen istuntotaukoa.

Jalkaväkimiinat tarvitaan. Ne ovat yksi palanen puolustuksessamme, jotta kenenkään ei kannata sotilaallisesti Suomeen hyökätä ja jotta saamme elää rauhassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu.

14.16 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän hallitusta siitä, että se antoi esityksensä eduskuntaan Ottawan sopimuksesta irtautumiseksi. Tämä ei ole aivan itsestäänselvyys, kuten on usein kuultu. Meillä Suomessakin on voimia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

jotka jyrkästi vastustavat näiden jalkaväkimiinojen käyttöön ottamista. Toivon, että eduskunnassa nyt mahdollisimman yksimielisesti ja ripeästi saisimme tämän esityksen käsittelyä.

Jalkaväkimiinat, kuten todettu, ovat hyvin edullinen, tehokas ja myöskin turvallinen puolustuksen vahvistamisen väline. On syytä muistaa, että jalkaväkimiinat otetaan takaisin sen takia, ettei niitä tarvitsisi koskaan käyttää. Ne ovat hyvin tehokas ennalta estävä pelote erityisesti Suomen olosuhteissa. Suomella on EU- ja Nato-maista pisin Venäjän vastainen raja, ja kuten ministeri kertoi, ymmärrystä Suomen ratkaisulle kyllä löytyy. Baltian maat ja Puolahan ovat myöskin jo päättäneet tästä sopimuksesta irtautua.

Arvoisa rouva puhemies, isänmaan turvallisuuden pitää tulla ensin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

14.18 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuusympäristömme on todellakin muuttunut siitä, kun Suomi liittyi Ottawan sopimukseen vuonna 2012. On selvää, että Venäjä irtisanoutui siitä monenkeskisestä maailmasta ja kansainvälisestä oikeudesta, [Jani Mäkelä: Miten se Georgia?] ja se konteksti, asiayhteys, jossa me nyt keskustelemme mahdollisesta Suomen vetäytymisestä Ottawan miinasopimuksesta, on nimenomaan Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainassa ja niistä sodankäynnin muutoksista vedettävät johtopäätökset, jotka meidän on tehtävä, kun seuraamme Venäjän toimia Ukrainassa. On selvää, että kun Puolustusvoimat nyt esittää, että tämänkaltaisen suorituskyky olisi suomalaisten turvallisuudelle tärkeä, niin tätä kysymystä on punnittava tarkoin ja huolella, ja sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on siihen valmis.

Sosiaalidemokraattiselle eduskuntaryhmälle ovat kuitenkin tärkeitä ne asevalvontasopimukset, joilla on aikaansaatu suuria asioita maailmassa. Meille sääntöperäinen, monenkeskinen maailma on tärkeä asia. Me korostamme myös humanitaarista miinanraivaustyötä ja pidämme välttämättömänä, [Puhemies koputtaa] että Suomi jatkaa sitä riippumatta siitä, teemmekö päätöksen vetäytyä Ottawan sopimuksesta. Tulemme käymään ryhmässä tämän asian huolellisesti lävitse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo.

14.19 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sääntöpohjainen järjestelmä ja kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ovat pienen maan etu. Tätä meille on toistettu nyt hallituksen toimesta ja ulkopoliittisen johdon toimesta useamman vuoden ajan, ja näinhän se todellakin on. Siksi on niin ristiriitaista, että monin eri tavoin Suomi nyt itse rikkoo näitä keskeisiä sopimuksia ja velvoitteita, ja tämä Ottawan sopimuksesta irtautuminen on yksi esimerkki siitä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Tämä tosiaan lähettää maailmalle erittäin ikävän viestin siitä, että heikennämme itse kansainvälisiä sitoumuksiamme, ja tämä on erittäin surullinen viesti tilanteessa, jossa lähettämme viestin myös siitä, että myös muut maat lähtisivät irtautumaan tästä sopimuksesta. Me tiedetään, että henkilömiinojen käytön kielto on ennen kaikkea humanitäärinen kysymys. Kyse on siitä, ettei sivistysvaltio käytä tai edes suunnittele käyttävänsä aseita, jotka aiheuttavat siviileille kohtuutonta kärsimystä. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Tutkimusten mukaan valtaosa uhreista on siviilejä ja lapsia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

14.20 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy todeta, että vasemmistoliiton edustajan puheessa lausuttiin väärä todistus siitä, että Suomi rikkoisi nyt kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja näitä sopimuksia. Jos me rikkoisimme, niin se tarkoittaisi sitä, että me tällä hetkellä ollessamme sopimuksen osapuoli käyttäisimme jalkaväkimiinoja. Siinä tilanteessa me rikkoisimme. [Jari Ronkainen: Juuri näin!] Mutta nyt täysin demokraattisin prosessein tämä esitys tuodaan hallituksen toimesta eduskunnan käsiteltäväksi, minkä jälkeen Suomi voi irtaantua Ottawan sopimuksesta, minkä jälkeen jalkaväkimiinat voidaan ottaa käyttöön. Se ei ole sopimuksen rikkomista, koska silloin me olemme irtaantuneet sopimuksesta.

Joka tapauksessa jalkaväkimiinat ovat tehokas ja edullinen ratkaisu Suomen puolustukseen. Me tiedetään, että Venäjä käyttää niitä massamaisesti, ja pienellä valtiolla täytyy olla mahdollisuus puolustaa omaa maata ja sen kansaa kaikissa tilanteissa. Toisekseen Suomessa käytetään miinoja hyvin vastuullisesti. Miinoituksista tehdään muun muassa miinakartat, ja sen jälkeen, kun niille ei enää ole tarvetta, ne voidaan poistaa.

Lisäksi toivoisin, että ei levitetä julkisuudessa väitteitä, että Suomessa esimerkiksi marjanpoimijat ja muut olisivat näitten miinojen uhan alla. Näin ei ole. [Puhemies koputtaa] Niitä käytetään taistelutilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne.

14.21 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Merkittävästä ja globaalisti menestyksekkästä aserajoitussopimuksesta irtautuminen ei ole varsinaisesti ilon tai juhlan aihe, mutta valitettavasti se on tässä ajassa Suomelta perusteltu ratkaisu. [Kokoomuksen ja perussuomalaisten ryhmistä: Oikein!] Ukrainan sodan opit, maailmanpolitiikan tilanne ja sotilaalliset uhat, jotka Suomeen kohdistuvat, perustelevat tätä päätöstä.

Palaisin tähän rikkomiseen ja sääntöpohjaisuuteen: On hyvä huomata, että sopimushan sisältää sen erikoisen nyanssin, että siitä ei voi irtaantua aseellisen konfliktin aikana. Eli jos ikäli pidän itse asiassa vastuullisena, että keskustelu käydään nyt, kun se voidaan sen sopimuksen puitteissa ja sääntöjen mukaisesti käydä ja tämä päätös tehdä. Pidän erittäin tärkeänä myös tätä humanitäärisen näkökulman ylläpitoa ja sen työn jatkamista.

Jonkin verran joudun antamaan kyllä kritiikkiä tästä prosessista. Meillä on selontekoprosessi puolustuksen osalta ja muuta, jonka puitteissa tämän kaiken järjen mukaan olisi pitänyt tulla jo esiin. Loppuhuipennuksena ehkä tälle hallituksen linjalle oli se, että tämä tuotiin vaalien alla vähän niin kuin temppuna rikkoen semmoista parlamentaarista perinnettä, joka tässä talossa näin vakaviin ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksiin liittyen on. [Puhemies koputtaa] Eli siinä suosittelen peiliin katsomista hallitukselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

14.23 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itsekin kuulun niihin kansanedustajiin, jotka 2012 olivat täällä salissa Ottawan sopimukseen liittymässä, ja tuolloin elettiin täysin toisenlaista aikaa. Se on hyvä muistaa, kun tämän keskustelun pohja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

lähtee siitä, että olemme liittyneet aikanaan Ottawaan, että aika oli tuolloin hyvin toisenlainen.

Pidän itsekkin hyvänä sitä, että hallitus tuo nyt esityksen tästä Ottawan sopimuksesta irtautumisesta sen jälkeen, kun Puolustusvoimain komentaja Janne Jaakkola otti tähän asiaan julkisesti kantaa. Venäjän hyökkäyssota ja Venäjän hyökkäyssodassa ilmiöksi noussut massamainen jalkaväen käyttö antavat tietenkin hyvät perusteet myös tähän jalkaväkimiina-asiaan.

Olisin kysynyt ministereiltä: millaisia terveisiä te olette saaneet niin EU-mailta, Nato-mailta kuin oikeusoppineilta, joihinka täällä salissakin tunnutaan halukkaasti viitattavan, näihin kansainvälisiin sopimuksiin liittyen?

Samalla pienen risukimpunkin toimitan hallitukselle siitä, että kuten tässä edustaja Harjanne aikaisemmin totesi, olisi ollut asianmukaista, että eduskunnan normaalin päiväjärjestyksen mukaan olisi näistä asioista eduskuntaa tiedotettu eikä tiedotustilaisuudella ennen kuntavaaleja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo.

14.24 **Christoffer Ingo r** (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Finlands säkerhetspolitiska läge har förändrats dramatiskt sedan 2012, då vi gick med i Ottawaavtalet och förbjöd infanteriminorna. Ryssland har blivit mer oförutsägbart och opålitligt, och vi måste göra allt vi kan för att säkra den östra gränsen. Att nu ta steget och lämna det här avtalet reflekterar den värld vi lever i.

Arvoisa rouva puhemies! Ottawan sopimuksen irtisanominen lähettää signaalin Venäjälle: Suomi ottaa turvallisuutensa äärimmäisen vakavasti, emmekä anna minkään muun valtion kertoa meille, miten omat asiat tulisi hoitaa.

Ärade fru talman! Som här har kommit fram i debatten är det ju också så att de här minorna ju inte används hur som helst. Det går inte att jämföra med de bilder som man har sett från till exempel Balkankriget eller andra tragiska fall gällande minorna. Finland kommer, om och ifall de behöver tas i bruk, att använda dem väldigt säkert och på ett ansvarsfullt sätt. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten käännös.

Tulkki esitti puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Päivi.

14.26 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien puoluekokous hyväksyi vuonna 2019 aloitteen Ottawan sopimuksesta irrottautumisesta.

Puolustuksessa tarvittavassa aseistuksessa on tukeuduttu ihan luonnollisesti Puolustusvoimien asiantuntemukseen ja arviointiin. Puolustusvoimathan suhtautui melko pitkään nihkeästi maamiinojen palauttamiseen, mutta Ukrainan sota ja kokemukset siellä ovat muuttaneet tilanteen. Suomalaisille jalkaväkimiinat ovat olleet puhtaasti puolustuksellinen ase,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

jota käytetään vastuullisesti ja ainoastaan tilanteessa, jossa todellakin tarvitaan sotilaallista puolustusta. Suomen jalkaväkimiinoja ei käytetä siviileitä uhkaamaan.

On muistettava, että vaikka Suomi pitäytyisi Ottawan sopimuksessa, niin se ei sotatilanteessa vihollisen mahdollisesti tunkeutuessa Suomen alueelle tekisi Suomesta maamiina-tonta aluetta, koska tiedämme, miten Venäjä niitä käyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

14.27 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen ja Puolustusvoimien esityksen juurisyy on Venäjän uhka ja ennen kaikkea sen kasvanut uhka, ne kokemukset, joita olemme saaneet Ukrainan sodasta, jossa Venäjä käyttää hiuksia nostattavalla tavalla ja täysin häikäilemättömästi ihmishengistä piittaamatonta sodankäyntitapaa Ukrainaa vastaan tavalla, jota kukaan ei voinut edes kuvitella vielä ennen Ukrainan sodan alkamista. Sen vuoksi Puolustusvoimilla on erittäin painavat perusteet tuoda tämä Ottawan sopimus uudelleen arvioitavaksi. SDP katsoo tätä asiaa ennen kaikkea Suomen ja suomalaisten turvallisuuden näkökulmasta, johon meidän omat päätökset pitää sovittaa tässä uudessa tilanteessa.

Samaan aikaan on tärkeää, että Suomi nyt jatkaa ja ehkä ennen kaikkea tämän jälkeen myös vahvistaa tukeaan ja humanitääristä työtä miinojen haittojen ehkäisemiseksi ja raivaamiseksi. Ministeri Valtonen, miten varmistetaan, että Suomi tekee jatkossa entistä vahvemman osansa näiden miinojen haittojen vähentämiseksi maailmalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko.

14.28 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on vakavien aikojen, huolestuttavan tilannekuvan, vakavan mielen hallituksen esitys. Oma arvioni sen tarpeellisuudesta nojaa nimenomaan Puolustusvoimien muuttuneeseen kantaan, ja esitys on siksi tarpeellinen ja välttämätön.

Me olemme pieni kansa. Meillä on laaja maantiede. Voidaan kai sanoa, että sodan kuva on muutoksessa, mutta kyllä sen perinteiset lainalaisuudet ovat myös samalla säilyneet. Mitä tulee keskusteluun siitä, onko Ottawan sopimus, joka on ollut toden totta monin tavoin menestyksekkäskin, viesti Suomelta laajemminkin kansainväliseen, sääntöpohjaiseen järjestelmään, niin minun käsittääkseni ei ole. Me olemme vahvasti sen kannattajia, eikä meidän kannata itse tehdä tästä suurempaa viestiä. Tämä koskee nyt omaa kansallista turvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Kysyisin erityisesti puolustusministeriltä liittyen tähän käytännön todellisuuteen, siihen tilanteeseen, kun sopimuksesta on irtaannuttu: Miten miinojen valmistus? Meillä lienee kansallisesti mahdollisuus hoitaa tämä asia itse. Miten tähän on valmistauduttu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindberg.

14.30 **Jarmo Lindberg kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naapurimaamme Venäjä käy jo neljättä vuotta Euroopassa suursotaa, jossa on hämmäntävästi erittäin perinteisiä ja moderneja taisteluelementtejä sekaisin. Ukraina on moderneilla drooneilla tehnyt Venäjän panssarivoimien käytön vaikeaksi avoimilla alueilla, minkä seurauksena Venäjä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

on joutunut käyttämään jalkaväkeä massamaisesti. Kun hyökkääjän sodankäyntitapa muuttuu yllättäen perinteiseksi, pitää puolustajan reagoida. Siksi jalkaväkimiinoilla on vastuullisesti käytettynä jälleen paikkansa Suomen pitkän itärajan turvana, vaikka käytösämme onkin lukuisa joukko moderneja välineitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen.

14.30 Timo Vornanen tv (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä miinakieltosopimus ei ole ollut Suomen edun mukainen missään vaiheessa. Paras ratkaisu olisi mielestäni ollut jättää koko miinakielto alun perinkin allekirjoittamatta, ja siksi olen pyrkinyt jatkuvasti edistämään sopimuksesta irtaantumista muun muassa toimenpidealoitteen muodossa. Onneksi tämä hallituksen esitys korjaa aiemmin tehdyn vahingon, ja näenkin, että tämä on yksi tämän hallituskauden tärkeimmistä esityksistä.

Jalkaväkimiinat ovat kustannustehokas ja Suomen ainutlaatuisiin olosuhteisiin sekä asevelvollisuusarmeijallemme erinomaisesti soveltuva puolustusase. Haluan korostaa, että niiden suorituskykyä ei ole pystytty korvaamaan.

Pidän tärkeänä, että Suomi on sitoutunut käyttämään jalkaväkimiinoja ainoastaan puolustuksellisesti ja siviiliturvallisuuskohdat tarkasti huomioiden. Emme myöskään ole yksin päätöksemme kanssa, sillä useat Nato-liittolaisemme ja naapurimaamme ovat päätyrmässä vastaaviin ratkaisuihin turvallisuutensa varmistamiseksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

14.32 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusvoimissa ei enää haikailla Ottawan sopimuksen kieltämien jalkaväki- eli henkilömiinojen perään. Sotilasprofessori Janne Mäkitalon mukaan kaikki henkilömiinojen suorituskyvyt saatiin 2010-luvun alun vaikeassa määrärahatilanteessa korvattua täysimääräisesti, jopa ylikin: ”Kun miettii kaikkia niitä välineitä, mitä Maavoimat sai jalkaväkimiinojen suorituskyvyn poistumisen seurauksena käyttöönsä, niin kyllä se voittajana selvisi.” Tämä oli siis sotilasprofessorin arvio kolmisen vuotta sitten, kun Venäjän täysimittainen hyökkäyssota Ukrainassa oli jo alkanut. On niin, että sodankäynnissä on tapahtunut muutoksia, joita tässä edeltävissä puheenvuoroissa on kuvattu Ukrainan kokemusten perusteella, ja aseteknologiassa on tapahtunut muutoksia, mitkä selvimmin varmasti ovat nähtävillä droonien kehityksessä, mutta ovatko ne muutokset niin suuria ja niin merkittäviä, että ne antavat perusteita tähän hallituksen esityksen johtopäätökseen? Sitä toivon, että valiokunnat tutkailivat tarkkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja.

14.33 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Sopimuksen irtisanominen saattaa heijastua kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään laajemminkin. Irtisanominen on negatiivinen signaali tilanteessa, jossa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää haastetaan. Irtisanomisella voi olla haitallisia vaikutuksia Suomen maineelle ja toiminnan uskottavuudelle asevalvonnan alalla.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tämä ei ollut minun omaa tekstiäni, vaan tämä on ulkoministeriön omaa tekstiä Ottawan sopimusta koskevassa arviossa, mutta, arvoisa puhemies, allekirjoitan kyllä tuon arvion, ja vasemmistoliitto ei kannata tästä sopimuksesta irtautumista.

Lisäksi haluan todeta, että tämä prosessi on minusta surullinen esimerkki hallituksen käsityksestä parlamentarismista. Tämä irtisanomispäätös on tehty ilman asianmukaista demokraattista keskustelua. Tällä hetkellä me käymme tätä keskustelua, mutta tämä päätös on jo tähän mennessä tehty eikä eduskunnalla ole tähän mennessä ollut mahdollisuutta käydä esimerkiksi läpi niitä selvityksiä, [Puhemies koputtaa] joiden pohjalta tätä päätöstä on perusteltu. [Puhemies: Aika!] Tässä on tämä hetki, jota nyt elämme, [Puhemies: Aika!] ja tätä keskustelua, jota käymme, olisi pitänyt käydä jo pitkän aikaa sitten.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Heinonen.

14.34 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Valtoselle hyvästä esittelystä. — Politiikkaa ja ennen muuta ulko- ja puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa on aina tehtävä ajassa. Venäjä ei ole muuttunut, mutta sen toiminta on muuttanut maailmaa ja myös meidän turvallisuusasemaamme ehkä jopa pysyvästi. Päätös liittyä Ottawan sopimukseen oli meiltä aikanaan virhe. Sen olen itse myöntänyt, ja sen olen myös valmis itse korjaamaan. [Mikko Savola: Oikein!] Me emme ole sodassa, mutta emme me elä nyt oikein rauhassakaan. Joudumme varautumaan erilaisiin uhkiin ja jopa elämään niiden kanssa. Pahimpia hetkiä varten on välttämätöntä ottaa käyttöön myös jalkaväkimiinat.

Puolustusministeri Häkkänen, kiitos myös teille aktiivisesta työstä tämän asian eteenpäinviemiseksi. Jätte historiaan siinä. Näettekö, ministeri Häkkänen, mahdollisena, että tämä tuotanto voitaisiin hoitaa kotimaisena tuotantona?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

14.35 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Hiukan pyytämättä ja yllättäen. — Todellakin tällä sopimuksella palautetaan jalkaväkimiinat Suomen keinovalikoimaan. Miina aseena sopii hyvin Suomelle. Se hidastaa hyökkäyksiä, sopii sulutukseen loistavasti, se on halpa teknologisesti tuottaa, ja kuten edustaja Heinonen tuossa kysyi, myöskin kotimainen tuotanto olisi hyvä saada käyttöön ja käyntiin nopeasti sitten, kun tämä sopimus on katkaistu. Tällä tavoin Suomi yhdistää kovan puolustuksen ja toisaalta myöskin toteuttaa kohdennettua apua.

Mielestäni tämä hallituksen esitys on hyvä ja se täytyisi saada nopeasti eteenpäin. Totean vielä sen, että kun 25.11.2011 tästä asiasta äänestettiin, äänestin asiassa ”ei” eli vastustin Ottawan sopimusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

14.36 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäröivä maailma on kyllä toden totta muuttunut, ja nyt haluankin kiittää hallitusta, että meillä on nyt tämä hallituksen esitys täällä salissa käsittelyssä ja meillä kaikilla kansanedustajilla on kyllä nyt kaikki saatavissa oleva tieto tämän käsittelyn pohjaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ukraina on näyttänyt meille, miltä sotiminen näyttää nykypäivänä ja mitä se pitää sisälleen. Itse luotan erittäin vahvasti asiantuntijoihin tässäkin asiassa. Tuolla puolustusvaliokunnassa olemme paljon viettäneet maan alla aikaa erilaisissa luottamuksellisissa kuulemisissa, ja luotan siihen, kun Puolustusvoimat ja myös puolustushallinto ovat todenneet, että Ottawan sopimuksesta tulee irtaantua. Minun käsitykseni on myös kyllä se, että näitä miinoja ei ole pystytty täysin korvaamaan nykyisellä teknologialla. [Juho Eerola: Ei ole koulutettu reserviläisiä!] Tästä syystä, kun meillä on kuitenkin 1 300 kilometriä maarajaa Venäjän kanssa — ja itsekin tuolta itäisestä Suomesta tulen — kyllä lämpimästi kannatan tästä Ottawan sopimuksesta irtaantumista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

14.37 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsitlemme tänään vakavaa asiaa, kysymystä siitä, tulisiko Suomen irtaantua Ottawan sopimuksesta ja sallia jälleen henkilömiinojen käyttö kansallisen puolustuksen tarkoituksiin. Tämä ei ole ideologinen tai kevyin perustein tehtävä päätös. Tämä on päätös, jonka taustalla on muutunut turvallisuusympäristö ja valtionjohdon korkein velvollisuus, Suomen ja suomalaisten turvallisuuden takaaminen.

Rouva puhemies! Ottawan sopimuksella on tärkeä humanitäärinen merkitys maailmassa, jossa henkilömiinat ovat aiheuttaneet valtavan kärsimyksen siviiliväestölle. Tätä ei kiistä kukaan, mutta Suomi ei ole maa, jossa sisällissodan jyllätessä miinoja kylvetään pitkin siviilien takapihoja. Me olemme maa, jolla on pitkä yhteinen raja aggressiivisesti toimivan Venäjän kanssa.

Neljä pohdittavaa kysymystä kuuluu: Jos tilanne kärjistyy, millä me puolustamme tuota rajaa? Mikä hidastaa hyökkääjää? Mikä luo pelotteen? Mikä antaa aikaa? Päätökset tehdään ajassa, ja tässä ajassa tätä sopimusta tulee arvioida uudelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

14.39 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Naiivius maksaa ihmishenkiä, se maksaa siviilien ihmishenkiä. Meidän tehtävä Suomessa on puolustaa väestöämme, Suomessa asuvia ihmisiä. Ukrainan sodan opit ovat kaikilla meillä ainakin päällisin puolin mielessä. Venäjä ei kansainvälisistä sopimuksista piittaa. Se ei ole liittynyt koskaan Ottawan sopimukseen.

On hyvä huomata, niin kuin moneen kertaan on todettu, että tämä on puolustuksellinen ase. Miinoja käytetään vastuullisesti, ja normaalioloissa ei tietenkään niitä käytetä. Ne ovat varastoituina, ja toivottavasti niitä ei sieltä varastosta koskaan tarvitse pois ottaakaan. Pelote on se asia, mitä olemme tässä ajamassa. Kun meillä on pelote, meillä on suurempi varmuus siitä, että mitään ei-toivottavaa ei tapahdu. Sen takia olemme liittyneet Natoon. Sen takia meillä on pohjoismaista sotilaallista yhteistyötä, JEF, DCA ja näin poispäin. Miinat ovat yksi osa tätä kokonaisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

14.40 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansainvälisistä velvoitteista ei tietenkään pidä vetäytyä kevyesti, ja siksi tämä keskustelu on erittäin tärkeä, ot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

taen huomioon sen, mikä on ollut Suomen pitkänä linjana erityisesti näissä turvallisuuspoliittisissa sitoumuksissa. Mutta on selvää, että idealismi ei saa mennä koskaan realismiin edelle, kun kysymyksessä on suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Siksi näen, että nykyisessä tilanteessa, jossa maantieteellinen sijaintimme on, mikä on, Venäjä on se, mikä se on — se on kolme vuotta osoittanut olevansa täysin piittaamaton omista sotilaistaan Ukrainassa, se kykenee massalla vyöryttämään sotilaita eteenpäin — jalkaväkimiinat ovat tässä suhteessa erittäin hyvä keino kansallisen turvallisuuden vahvistamiseksi, kuten vaikka edustaja Savola täällä keskustelussa nosti esille.

On myös hyvä huomioida se, että koskaan suomalainen siviili ei ole astunut tai kuollut suomalaisen sotilaan asettamaan miinaan. Ne on sotien aikana asennettu vastuullisesti, kartat ovat olleet selvillä, ja myös sodan aikana ne on kyetty raivaamaan pois. Ainoa uhka, minkä suomalaiset jalkaväkimiinat muodostavat, kohdistuu ainoastaan venäläiseen soti-laaseen, joka tulee rajan ylitse. [Mikko Savola: Suoraa puhetta, hyvä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Immonen.

14.41 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meitä on täällä eduskunnassa 200 kansanedustajaa monista eri taustoista, ammateista ja eri koulutuksilla. Arvostan jokaisen kollegani osaamista.

Itselläni on yli 30 vuoden kokemus Puolustusvoimissa, ja olen tämän salin ainoa edustaja, joka on yli kymmenen vuoden ajan opettanut ja kouluttanut päätyönä miinojen asen-tamista, poistamista tai niiden raivaamista suomalaisessa maastossa kaikissa olosuhteissa.

Haluan korostaa, että tällä vuosikymmenen mittaisella kokemuksella suomalaisen soti-laan omissa käsissä miina-ase on turvallinen lisä tuon pitkän itärajamme puolustukseen, ja tervehdin suurella ilolla tätä päätöstä, jota perussuomalaiset ovat ainoana puolueena tässä salissa yksimielisesti vastustaneet alusta alkaen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

14.42 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia arvoisille ministereille, että olette hyvin ansiokkaasti... Uskon, että ulkoministeri ja puo-lustusministeri antavat vahvan tuen kaikelle, mitä olemme äsken kuulleet niiltä, jotka kan-nattavat tätä Ottawan sopimuksesta irtautumista. Suomen pitkä raja, 1 350 kilometriä yh-teistä maarajaa, venäläisten kanssa on alue, joka on meidän turvallisuutemme kannalta kaikkein tärkein. On pidettävä huoli siitä, että meidän puolustus on uskottavalla tasolla ja koulutus pidetään uskottavalla tasolla, ja nimenomaan niin, että varusteet, joita sotilaamme tilanteen sattuessa käyttävät, ovat riittävät välineet vihollisen pysäyttämiseen.

Tämä on raakaa maailmaa tänä päivänä, kun helmikuu 22 muutti kaiken, mutta sen mu-kaan meidän tulee elää, ja Puolustusvoimien kehittämistä on jatkettava. Ennen kaikkea, kun täällä esitetään nyt puheenvuoroja, että muka olisi parlamentarismia jotenkin rikottu, niin eihän tässä rikota, vaan tässähän parhaillaan sitä oikein käytetään parhaalla mahdolli-sella tavalla. Kiitoksia vain ministereille, että olette rohkeasti tulleet tätä asiaa puolusta-maan tänne, ja annan suuren arvon sille, että Puolustusvoimain komentaja nosti tämän asian rohkeasti esille. Tällä tiellä meidän pitää jatkaa. Suomalaisten turvallisuuden takaa-minen on meidän tärkein asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä kolme vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen sitten ministerit saavat vastauspuheenvuoron, ja sitten mennäänkin seuraavaan asiaan. Edustajat Kiljunen, Kauma ja Lohi. — Kiljunen.

14.44 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miinat eivät hyökää. Ne ovat poikkeuksellisen luonteva puolustuksellinen asejärjestelmä. Ottawan sopimus kuitenkin kieltää henkilömiinat, jotka ovat summittaisia ja siinä mielessä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vastaisia. 80 prosenttia maailmalla miinoihin kuolevista on siviilejä. Tämä on tietysti ongelma. [Juho Eerola: Yhtään siviiliä ei ole kuollut!]

Kun 2012 Suomi liittyi Ottawan sopimukseen 165. maana, niin me varasimme 300 miljoonaa euroa korvaaviin järjestelmiin. Puolustusvoimien komentaja Timo Kivinen pari vuotta sitten maanpuolustuskurssilla totesi, että näiden korvaavien järjestelmien suorituskky on itse asiassa suurempi kuin henkilömiinojen aikaisemmin. Jäin pohtimaan sitä, olisiko ollut mahdollisuutta selvittää, kun te teitte esitystä meille, että olisi ollut näiden henkilömiinojen sijaan sellaisia maamiinajärjestelmiä, jotka menisivät Ottawan sopimuksen sisään, koska niitä on paljon kehitelty ja Suomikin on ottanut näitä korvaavia järjestelmiä käyttöön. Selvitettiinkö tätä asiaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kauma.

14.45 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hyvä, että Suomi elää nyt ajassa ja on irtautumassa Ottawan sopimuksesta. Me tiedämme hyvin, että Ukrainan sodan myötä Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut. Vaikka meihin ei suoraan kohdistu sotilaallista uhkaa, niin me tiedämme, että Venäjä on vaarallinen ja arvaamaton ja meillä on pitkä raja, yli 1 300 kilometriä, Venäjän kanssa. Tiedämme myöskin, että jalkaväkimiinojen suorituskkyä ei voida täysimääräisesti korvata muilla järjestelmillä.

Arvoisa puhemies! Olen hyvin harmistunut siitä, että täällä esimerkiksi edustaja Honkasalo puhuu siitä, [Veronika Honkasalo pyytää vastauspuheenvuoroa] että olisimme rikkonassa kansainvälisiä sopimuksia, koska nimenomaan tätä keskustelua täällä käydään juuri sen takia, että emme rikkoisi kansainvälisiä sopimuksia. Eli olemme tekemässä asiat aivan kuten demokratiassa kuuluu, eli irtautumassa siten, että se tulee voimaan kuusi kuukautta siitä, kun YK:n pääsihteeri on vastaanottanut tämän irtisanomiskirjan. On todella vahingollista myöskin Suomen maineelle, [Puhemies koputtaa] että meidän omat kansanedustajat täällä levittävät väärää sanomaa. [Puhemies: Aika!] Toivoisin, arvoisa puhemies, että nämä korjattaisiin täällä eduskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Lohi, ja sitten vielä Mäenpää puolustusvaliokunnan jäsenenä, ja sitten mennään ministereitten vastauksiin. — Lohi.

14.46 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty monia hyviä puheenvuoroja siitä, kuinka politiikkaa on tehtävä ajassa. Muistan, että kun 14 vuotta sitten tähän sopimukseen liityttiin, taustalla olivat Puolustusvoimien arviot, joihin päätös perustui. Nyt kun tästä ollaan irtaantumassa, taustalla ovat samalla tavalla Puolustusvoimien arviot tästä tilanteesta. Aika on muuttunut, ja silloin on tehtävä uusia päätöksiä. Kiitos siitä. Suomi liittyi tähän sopimukseen noudattaen kansainvälistä sopimuspo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

jaista järjestelmää. Nyt siitä ollaan samalla tavalla, kuten edustaja Kauma edellä hyvin ker-
toi, irtaantumassa noudattaen sopimus pohjaista järjestelmää ja sen pelisääntöjä.

Arvoisa puhemies! Minusta tämä on perusteltu esitys, ja olen erittäin iloinen siitä, että
tällä ollaan vakavasti yli puoluerajojen ja yli hallitus—oppositio-rajoiden tällaisissa kysy-
myksissä isänmaan asialla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Mäen-
pää, ja sitten ministereitten vastaukset.

14.47 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohi
puhui nyt hieman höpöjä kyllä. Olin tuolla lehterillä 25.11.2011 ensimmäistä kertaa tässä
salissa seuraamassa tätä äänestystä, ja samana päivänä Helsingin Sanomat julkaisi kirjoi-
tukseni, josta lainaan pienen osan:

”Puolustusministeriön jalkaväkimiinaselvitystyöryhmän väliraportti totesi: ’Miina-ase
on Suomelle erittäin kustannustehokas sodankäyntiväline, koska sillä voidaan olosuhteis-
samme merkittävästi vaikeuttaa teknologisesti kehittyneidenkin asevoimien operatiivista
liikkuvuutta. Koska miinat ovat edullisia ja olosuhteissamme erittäin tehokkaita, on eri-
tyyppisiä miinoja hankittu riittävästi kaikille alueellisen puolustuksen joukoille. Maavoi-
millamme ei tällä hetkellä ole ajoneuvomiinojen ohella muita määrällisesti riittäviä asejär-
jestelmiä, joilla mekanisoidun hyökkääjän liike voitaisiin yhtä tehokkaasti hidastaa ja py-
säyttää.’”

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimat ei ole suhtautunut nihkeästi Ottawan sopimuksesta
irtautumiseen, [Puhemies koputtaa] vaan Puolustusvoimat on kunnioittanut tätä poliittista
päätöstä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministerit, Valtonen
kolme minuuttia ja myöskin Häkkänen kolme minuuttia.

14.49 Ulkoministeri Elina Valtonen: Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle hyvästä
keskustelusta ja laajasta tuesta tälle vastuulliselle päätökselle. — Humanitaarinen miina-
toiminta on tosiaan keskeinen osa suomalaista kehitysyhteistyötä, ja oikeastaan sen paino-
arvo lähivuosina tulee suhteessa vielä osaltamme kasvamaan. Sillä tosiaan tarkoitetaan
kaikkia niitä toimia, joilla pyritään jalkaväkimiinojen ja toisaalta myös maastossa muiden
räjähteiden aiheuttamia riskejä siviileille vähentämään tai torjumaan. Humanitaariseen
miinatoimintaan kuuluu esimerkiksi miinakenttien kartoittaminen ja raivaaminen, miino-
jen riskeistä kouluttaminen sekä miinauhrien avustaminen. Nyt täytyy kuitenkin muistaa,
että tällainen työ tapahtuu sellaisissa maissa, joissa ei vastaavalla tavalla käytetä miinoja
kuin meillä Suomessa. Meillä käytettäisiin miinoja ainoastaan sotatilanteessa, pois lukien
harjoitustoiminta, ja silloinkin siten, että siviiliuhreja ei pääse syntymään.

Suomi toden totta kanavoi tukea näihin monivuotisiin hankkeisiin ympäri maailmaa.
Niitä toteuttavat kansainväliset järjestöt ja kansalaisjärjestöt, ja nyt tulevalle viisivuotis-
kaudelle 26—30 on varattu 15 miljoonaa euroa tähän työhön.

Sitten kysymykseen siitä, miten viestimme tästä päätöksestä kansainvälisesti: No, tätä
viestintää on toki tässä jo käyty matkan varrella. Ollaan käyty keskusteluja kahdenvälises-
ti, eri foorumeilla ja toki myös julkisuudenhkin kautta. Erityisen hyviä foorumeita ovat
myös asevalvontakokoukset, joissa Suomi pystyy tuomaan tätä meidän vastuullista viestiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

ja kertomaan syitä sille, minkä takia me tämä puolustuksellinen suorituskyky joudutaan keinovalikoimaamme palauttamaan, mutta kuinka vastaavasti edelleen sitoudutaan näihin humanitaarisiin velvoitteisiin, joita Ottawan sopimuskin meiltä edellyttää. Ja tosiaan kansainväliset reaktiot ovat olleet pitkälti neutraaleja tai ymmärtäviä. On toki paljon järjestöjä, jotka päätöstämme myös kritisoivat, mutta sen takia on erittäin tärkeää, että käymme faktaperusteisesti tätä vuoropuhelua.

Mielestäni, kuten edustaja Tuppurainen tuossa hyvin totesi, toden totta Suomi ei missään kohtaa riko kansainvälistä oikeutta vaan päinvastoin kansainvälisestä sopimus pohjaisesta järjestelmästä pitää kaikin keinoin kiinni, mutta se, joka on rikkonut kansainvälistä sopimusjärjestelmää ja päivittäin rikkoo kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta vastaan, on naapurimaamme Venäjä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Häkkänen.

14.51 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Se, mikä on tämän miinaesityksen tausta, on se, että olemme seuranneet puolustushallinnossa hyvin tarkkaan Venäjän sodankäyntitapaa ja kerta toisensa jälkeen näemme massamaista jalkaväen käyttöä, itse asiassa hyvin samanlaista kuin toisessa maailmansodassa, hyvin brutaaliakin aluevaltaussotaa. Sen takia, tämän havainnon perusteella, käskin viime kesänä Puolustusvoimille selvitystehtäväksi tämän uudelleenarvioinnin jalkaväkimiinojen tarpeellisuudesta Suomen puolustuskyvylle. Kuuluu normaaliin puolustushallinnon arviointiin kaikkien eri asejärjestelmien ja sodankäynnin havaintojen selvittäminen, ja ajatus oli, että sen jälkeen, kun selvitykset on tehty, arvioidaan hallituksessa ja valtioneuvoston piirissä ja TP-UTVAssa, lähdetäänkö tekemään esitystä. Puolustusvoimien komentaja käynnisti myös julkisesti asiasta lisää keskustelua sen jälkeen, kun selvitys oli jo käynnissä, mikä on pelkästään hyvä asia. Eli aktiivinen keskustelu on ollut käynnissä.

Selvityksen johtopäätökseksi tuli suora suositus ottaa miinat takaisin. Me nähdään selvät hyödyt: Vihollisen jalkaväen liike hidastuu merkittävästi, jos on jalkaväkimiinoja käytössä. Samaan aikaan suomalaisten sotilaiden tappioita voidaan vähentää. Tämä sopii reserviläisarmeijalle, koska on erittäin yksinkertainen ja käyttövarma. Suomella on vastuullinen miinoittamistapa jo vuosikymmenten takaa, eli siitä ei tarvitse huolta kantaa. Meillä on miinakartat ja sulutteet, joten omat joukot aina voivat toimia turvallisesti ja voidaan myös purkaa miinat helposti. Nämä ovat halpoja ja edullisia, huoltovarmoja. Kriisin aikana ei tarvitse hätäillä, mitä kaikkia kansainvälisiä komponenttiketjuja pitää huoltaa. Tämä on täysin varma ja yksinkertaista tehdä. Älymiinat ovat erikseen, ja myös niitä tarvitaan, mutta se on eri juttu. Suomen maasto-olosuhteisiin nämä sopivat paljon paremmin kuin edes Ukrainaan. Meillä on rikkonainen maasto, jossa kapeikkoja nimenomaan miinoitteilla ja laajoilla sulutteilla tulpataan, ja sitten siihen käytetään muita asejärjestelmiä, joilla pysäytetään vihollinen. Eli nämä täydentävät erittäin merkittävällä tavalla nimenomaan Suomen maasto-olosuhteissa Suomen puolustusjärjestelmää. Se on johtopäätös tästä selvityksestä, eli suora suositus, ja nämä ovat tärkeitä.

Miten prosessi on kulkenut? Täältä kuulin vähän kritiikkiä. Kannan tästä vastuun. Mutta eduskuntaa on tiedotettu jopa ennen kuin valtiojohto teki päätökset puolustushallinnon suosituksesta. Eli eduskuntaryhmien ja puolueiden johdolle järjestettiin info tästä asiasta, [Veronika Honkasalo: Eri asia!] tekeekö valtiojohto lakiesityksen eduskunnalle päätettäväksi. Eihän valtiojohto tehnyt päätöstä jotenkin salassa, vaan tässähän tehdään päätös la-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

kiesityksen valmistelusta, ja nyt eduskunta, kuten täällä edustaja Hoskonen hyvin kuvasi, tämän päättää. Kyse oli siitä, lähteekö valtioneuvosto ylipäätään valmistelemaan tällaista asiaa eduskunnan päätettäväksi, ja siitäkin järjestettiin ennakkoinfo ihan tuoreeltaan samalla hetkellä, kun ylipäätään tiesimme, että valtiojohto tulee tämän päätöksen tekemään, että tulee esitys.

Tavoitteenamme tuotannon osalta on, että heti, kun se on oikeudellisesti mahdollista, käynnistämme kotimaassa tuotannon valmistelun — suomalaiset yritykset, jotka ovat sitten huoltovarmoja, ja samalla tulee myös työllisyyttä Suomeen.

Kansainvälisen viestinnän osalta kaikki, keille tätä asiaa olen kuvannut — sitä, miten Suomen puolustusjärjestelmä toimii, laajaa maa-aluetta ja Venäjän armeijaa, joka on maa-valtaukseen painottunut maa-armeija — ymmärtävät sen jälkeen, minkä takia Suomi itse asiassa pyrkii palauttamaan nämä. On aivan eri asia keskustella vaikka brittiarmeijan kanssa: saarivaltioissa harvemmin tarvitaan jalkaväkimiinoja. Mutta jos naapurissa on merkittävä vihollismaa, joka saattaa maa-alueiden kautta hyökätä, niin totta kai se on aivan erilainen arviointikehikko. Jokainen, kenen kanssa olen keskustellut, on ymmärtänyt tämän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.56.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.55.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 5 ja sen käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Antikainen.

18.55 Sanna Antikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tehnyt historiallisen ja pitkään odotetun esityksen: Suomi irtautuu Ottawan miinakieltosopimuksesta. Vuonna 2012 Suomihan liittyi tähän sopimukseen vastoin muun muassa puolustusministeriön kantaa. Jo silloin perussuomalaiset oli ainoa puolue, joka vastusti yhtenäisesti päätöstä. Me näimme, että jalkaväkimiinojen poistaminen puolustuksesta oli virhe. Nyt onneksi tuo virhe korjataan. Meillä on 1 300 kilometriä maarajaa Venäjän federaation kanssa, joka käy, niin kuin kaikki tiedämme, raakaa hyökkäyssotaa Ukrainassa ja uhkailee jatkuvasti länsinaapureitaan. Tässä maailmantilanteessa ei ole varaa enää elää idealistisessa kuplassa ja pitää kiinni sopimuksista, jotka on tehty täysin erilaisessa ajassa.

Arvoisa rouva puhemies! Jalkaväkimiinat eivät ole Suomessa mitään mielivaltaista väkivaltaa. Ne on suunniteltu osaksi puolustusjärjestelmää. Ne ovat tarkasti sijoitettuja, kartoitettuja ja valvottuja. Niillä ei ole mitään tekemistä joidenkin vihreiden nuorten esittämien marjametsätarinoiden kanssa. Meillä miinat suojelevat, eivät uhkaa suomalaisia. Maatamme ja kansaamme vastaan hyökkäävä on se taho, jota ne uhkaavat. Sanottakoon myös kaikille tiedoksi, ettei miinoja käytettäisi rauhanaikana, vaan ainoastaan silloin, jos joku hyökkäisi maahamme.

Ukrainan sota on osoittanut, että jalkaväkimiinat ovat edelleen erittäin tehokkaita, etenkin kun niitä yhdistetään moderniin teknologiaan, kuten drooneihin. Miinojen avulla voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

daan estää tai ainakin hidastaa Venäjän jalkaväen etenemistä. Ne ovat edullisia ja tehokkaita ja toimivat erinomaisesti juuri suomalaisessa maastossa ja asevelvollisuuteen perustuvan reserviläisarmeijan käytössä.

Modernit jalkaväkimiinat voidaan myös varustaa itsetuhojärjestelmillä ja etädeaktivoineilla, jolloin siviilien riskejä voidaan minimoida sodan jälkeen. Kyse ei ole vastuuttomasta miinoittamisesta vaan järjestelmällisestä puolustuksesta tarpeen niin vaatiessa.

Arvoisa puhemies! Ei voi olla niin, että Suomi laittaa kädet selän taakse, kun Venäjä hie-roo nyrkkiä meidän edessämme. Meidän on pidettävä kiinni oikeudestamme puolustaa maatamme niin kuin itse parhaaksi näemme, ei niin kuin joku vanhentunut kansainvälinen sopimus käskee. Suomi ei sitä paitsi ole ainoa: myös Puola ja Baltian maat ovat irtautumassa Ottawan miinakieltosopimuksesta. Me emme ole siis yksin, ja uskon, että kansainvälinen yhteisö kyllä ymmärtää meitä, Puolaa ja Baltian maita ja meidän erityistä tilannettamme.

Arvoisa puhemies! Täällä salissa on jo valitettavasti levitetty disinformaatiota erityisesti vasemmiston toimesta, esimerkiksi edustaja Honkasalo on levittänyt täysin virheellistä tietoa väittäen, että Suomi rikkoisi kansainvälisiä sopimuksia irtautumalla Ottawan miinakieltosopimuksesta. Tämä ei pidä lainkaan paikkaansa. Tämän sopimuksen irtisanominen tapahtuu nimittäin täsmälleen juuri niin kuin sopimuksessa on mainittu ja sopimuksen ehtojen mukaisesti.

On surullista, ettei esimerkiksi vasemmisto tunnu olevan kiinnostunut kansallisesta turvallisuudesta. Onneksi nyt on hallitus, joka on. Nyt tehdään realistista turvallisuuspolitiikkaa eikä mitään ideologista unelmaa. Ottawan sopimuksesta irtautuminen ei ole vain perusteltua, se on välttämätöntä. Tämä päätös antaa Suomen puolustukselle ne uudet välineet, joita se tässä hetkessä tarvitsee. Nyt eivät tosiaan paina enää ruusunpunaiset unelmat vaan kansallinen turvallisuus. Perussuomalaiset seisovat tämän päätöksen takana, aivan kuten seisomme sitä liittymistä vastaan, kun Suomea yritettiin ajaa sopimukseen mukaan. Tähän pisteeseen johtaneet tapahtumat ovat osoittaneet, että perussuomalaiset olivat oikeassa.

Kiitän hallitusta tästä erinomaisesta esityksestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedew.

19.01 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Vihdoin saamme jalkaväkimiinat takaisin käyttöön rakkaan isänmaamme puolustukseksi. Suomen turvallisuuden tulee aina olla tärkein kriteeri, kun sopimukseen liittymistä edes harkitaan.

Perussuomalaiset ovat aina olleet sitä mieltä, että Ottawan sopimus ei ole Suomen edun mukainen. Vuonna 2011, kun Ottawan sopimukseen oltiin liittymässä, oli perussuomalaiset ainoa puolue, jonka kaikki edustajat äänestivät liittymistä vastaan. On suuri helpotus, että tästä puolustusratkaisujamme rajoittavasta lyhytnäköisestä sopimuksesta nyt tämän hallituksen päätöksellä päästään eroon. Emme voi hyväuskoisesti kuvitella, ettei Suomeen enää koskaan hyökättäisi tai että hyökkäystilanteessa vihollisemme toimisi minkään sopimusten mukaisesti. Ottawan sopimukseen Venäjä ei ole edes sitoutunut.

Jalkaväkimiinat ovat äärimmäisen tehokas ja monikäyttöinen puolustusase, jota tullaan vain tarvittaessa sotatilanteessa käyttämään vastuullisesti. Sen Suomi osaa: tarkat miinakartat, eikä ole tullut omia uhreja omista miinoistamme aiemminkaan. Toisin kuin vihervasemmisto on maalailnut, Suomi ei tietenkään tule levittelemään miinoja ympäriinsä met-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

siin marjanpoimijoiden vaaraksi. On täydellistä puolustusvoimiemme osaamisen vähätellyä edes vihjata mitään sen suuntaista. Lisäksi moderneihin miinoin voidaan rakentaa itsetuhomekanismi, mikä tekee niistä vieläkin turvallisempia siviilejä ajatellen.

Jalkaväkimiinat ovat henkilömiinoja, ja nimensä mukaisesti niillä puolustaudutaan jalkaväkeä vastaan. Ne on suunniteltu räjähtämään ihmisen kosketuksesta tai läheisyydestä. Niillä on siis valtava merkitys nimenomaan sellaisessa sodassa, missä vihollisella on suuri armeija ja valtavasti miehiä lähetettäväksi rintamalle.

Hallituksen esityksessä kerrotaan jalkaväkimiinoiden sopivan suomalaisiin maasto-olosuhteisiin hyvin. Vastaavaa puolustusasetta ei ole. Maamiinoja voidaan käyttää suojaamaan asemia, rajavyöhykkeitä, tukikohtia tai estealueita ilman jatkuvaa miehitystä. Ne ovat helppoja käyttää, joten ne sopivat asevelvollisuusarmeijalle. Ne toimivat pelotteena, vain sodan aikana. Vihollissotilaiden pelko näkymättömistä miinoista voi laskea taistelumoraalia ja hidastaa päätöksentekoa hyökätä. Muutenkin ne pakottavat vihollisen hidastamaan ja harkitsemaan hyökkäystään. Vihollisarmeija joutuu joko muuttamaan reittiään tai kuluttamaan aikaa miinoiden raivaamiseen. Lisäksi miinoja on suhteellisen edullista valmistaa ja niitä voidaan asentaa nopeasti ja laajalle alueelle.

Arvoisa puhemies! Päätäjien tärkein tehtävä on varmistaa Suomen itsenäisyys ja turvallisuus. Jos Suomi ei ole enää itsenäinen, ei mikään muukaan asia ole enää oleellinen. Vaikka olemmekin Naton jäseniä, on Suomen puolustaminen aina ensisijaisesti omalla vastuullamme. Paras tapa estää sota on valmistautua sotaan: rakentaa niin järeä puolustus eli pelote, että tänne ei kannata edes yrittää hyökätä. Päätös irtaantua Ottawan sopimuksesta on osa sitä.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinoiden käyttönoton lisäksi nostan lopuksi erityisen tärkeänä investointina esiin Israelista tilatun ilmapuolustusjärjestelmä Daavidin lingon. Israelilla eli maalla, joka joutuu käytännössä päivittäin rakettihyökkäysten kohteeksi, on ylivoimainen osaaminen puolustusteollisuuden alalla, ja Suomen on oman etunsa vuoksi ehdottomasti jatkettava asekauppaa Israelin kanssa tulevaisuudessakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

19.06 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Pienen maan etu on, että vaalimme sääntöpohjaista järjestelmää ja kansainvälistä oikeutta. Näin meille on toistettu tasaisesti ulkopoliittisen johdon toimesta viime vuodet, ja tämä argumentti on aivan oikea. Mutta tämä hokema asettuu syvään ristiriitaan sen kanssa, että Suomi nyt itse heikentää kansainvälistä monenkeskistä järjestelmää monesta suunnasta samanaikaisesti. [Juho Eerola: Vahvistaa puolustusta!] Ensin säädettiin kansainvälisiä sopimuksia ja EU-oikeutta ja omaa perustuslakia rikkova käännetytyslaki, joka nyt uusitaan, ja pian sen jälkeen ilmoitettiin, että Suomi irtautuisi yhdestä maailman kattavimmasta ja allekirjoitetuimmasta humanitäarisestä aseidenriisuntaan liittyvästä sopimuksesta eli Ottawan sopimuksesta. [Juho Eerola: Ottavan osapuolen sopimuksesta!]

Arvoisa puhemies! Kun maailmalla kuohuaa ja maailmanpoliittinen tilanne on epävakaa, testataan myös valtioiden kriisinsietokykyä ja demokratian lujuutta. Sääntöpohjainen järjestelmä ei voi olla kuin seisova pöytä, josta noukitaan itselle sopivimmat ainekset. Kansainvälisistä sopimuksista irtautumisella on haitallisia vaikutuksia Suomen maineelle mutta myös Suomen uskottavuudelle monenkeskisen yhteistyön vaalijana. Kuinka uskottavana voidaan enää pitää viestiämme siitä, että kyllä kansainvälistä oikeutta ja sopimuksia tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

lee noudattaa, jos heti tiukan paikan tullen olemme itse valmiita horjuttamaan kansainvälisiä velvoitteitamme? Jos itse heikennämme kansainvälisiä sitoumuksiamme, helpottaa se muita maita irtautumaan samasta sopimuksesta ja siviileille tuhoisa miinojen käyttö maailmalla lisääntyy. Tämä olisi erittäin surullinen ja vaarallinen trendi tilanteessa, jossa Ottawan sopimus on yksi kattavimmista sopimuksista, joka on laadittu nimenomaan sotatilanteita varten, ja miinojen raivauksessa on edistytty viime vuosina huomattavasti.

Arvoisa puhemies! Henkilömiinojen käytön kieltö on ennen kaikkea humanitäärinen kysymys. Kyse on siitä, ettei sivistysvaltio käytä aseita tai edes suunnittele käyttävänsä aseita, jotka aiheuttavat siviileille kohtuutonta kärsimystä. Tutkimusten mukaan valtaosa miinojen uhreista on siviilejä ja lapsia. Tutkimuksissa on myös kumottu väite miinojen eettisestä käytöstä. Ottawan sopimus on olemassa juuri siksi, että maamiinat itsessään ovat niin tuhoisia siviileille eivätkä ne erottele siviilejä ja sotilaita.

Arvoisa puhemies! Monta kysymystä on edelleen täysin auki, vaikka itse olen tutustunut kaikkeen saatavilla olevaan materiaaliin Ottawan sopimuksesta irtautumiseen liittyen. Mistä Suomi hankkisi maamiinoja? Iranista, Venäjältä, Myanmarista, Etelä-Koreasta, vai käynnistäisikö Suomi tuotannon itse? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] — Saanko, arvoisa puhemies, puhua rauhassa? — Kiitos. — Millä aikataululla ja volyymilla, ja mitkä olisivat kustannusvaikutukset? Alkaisiko Suomi kauppaamaan miinoja ulkomaille, vai asettaisiko se miinat asevientikieltoon? Jos hallituksen esitystä perustellaan kustannustehokkuudella, miten voi olla, ettei näitä taloudellisia vaikutuksia ole esityksessä arvioitu kattavasti?

Arvoisa puhemies! Lopuksi pari sanaa itse prosessista, joka ei kiitosta ansaitse: Turvallisuuksipoliittisesti näin herkkinä aikoina olisi erityisen tärkeää vaalia demokratiaa ja avoimuutta. Se, että hallitus ilmoitti huhtikuussa päivää ennen ennakkovaikuttamisen alkamista siitä, että valmistelu Ottawan sopimuksesta irtautumisesta aloitetaan, tuli valtaosalle kansanedustajista täytenä yllätyksenä. Tietoa ja informaatiota jaettiin hyvin niukasti, eikä ulkoministeriön ja Puolustusvoimien laajempia selvityksiä asiasta saanut edes pyydettyä. Sitten informaatia on tullut, kun sitä on erikseen vaadittu. Se, että ministeri Häkkinen täällä tänään antaa ymmärtää, että puolueiden ja eduskuntaryhmien puheenjohtajien informoiminen samana päivänä, juuri ennen miinatiedotustilaisuutta, olisi yhtä kuin parlamentarismien turvaaminen, on todella huolestuttavaa. Se ei ole sama asia. Se ei ole sama asia kuin eduskunnan tiedonsaantioikeuksien turvaaminen ja eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen. Pitäisi olla täysin selvää, että ulko- ja turvallisuuspoliittisissa asioissa ei ole varaa toimia näin epädemokraattisesti. Kansallinen turvallisuus ei voi olla taikasana, jolla ohitetaan eduskunnan tiedonsaantioikeus ja vaikutusmahdollisuudet, saatikka laajempi yhteiskunnallinen kriittinen ja perusteellinen keskustelu.

Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmin käännetyksellään keskustelun yhteydessä sanoin, että pidän erittäin huolestuttavana myös tätä yhteiskunnallista ilmapiiriä ja tätä keskustelua täällä täysistuntosalissa, sitä, että joka kerta, kun muutama kriittinen puheenvuoro asiasta täällä ilmaistaan, niin se ikään kuin määritellään kansalliseksi turvallisuushaksi tai määritellään jopa Venäjä-mieliseksi. Meidän kaikkien kansanedustajien tehtävänä on vaalia avointa ja kriittistä demokraattista keskustelua myös silloin, kun kyse on maamiinoista, ja näkisin, että se on meidän kansanedustajien yksi tärkeimpiä tehtäviä. Pidän todella huolestuttavana myös sitä, että täällä esitetään vääriä väitteitä esimerkiksi omasta puheenvuorostani aikaisemmin debatin aikana. On täysin selvää, että sekä tämä käännetyksellään, Ottawan sopimus että myös se, miten Gazan järkyttävään humanitääriseen kriisiin suhtaudu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

taan, kaikki nämä, liittyvät siihen, mikä on Suomen suhde tällä hetkellä kansainväliseen oikeuteen ja sääntöpohjaiseen järjestelmään. Nähdäkseni tässä suhteessa Suomi on kriisissä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela poissa. — Edustaja Tynkkynen.

19.13 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Joudumme jälleen kerran käsittelemään tässä salissa hyvin isoa ja periaatteellisesti merkittävää ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymystä, olosuhteiden pakosta. Itselläni on oma kanta siihen, tulisiko Suomen irtaantua Ottawan sopimuksesta, mutta en mene nyt niinkään omaan kantaani vaan yritän pohdiskella tätä tärkeää ja myös aika monimutkaista ja monitahoista kysymystä hieman eri näkökulmista.

Ajattelen, että olemme tässä salissa yksimielisiä siitä, että Suomen turvallisuus pitää varmistaa kaikissa olosuhteissa, vaikka perussuomalaisten puheenvuoroissa toista on välillä väitetty. Käsittääkseni jaamme myös sen näkemyksen, että muuttuneessa turvallisuustilanteessa meidän pitää vahvistaa puolustusta. On nähdäkseni myös lähes riadatonta, että jalkaväkimiinoilla on sotilaallista etua verrattuna joihinkin muihin ratkaisuihin, kun puolustaudumme mahdollista Venäjä-uhkaa vastaan.

Samalla on nähdäkseni tärkeää muistaa, että Suomella on ollut vahva puolustuskyky tähänkin asti, ja kun teimme hyvin laajassa yhteisymmärryksessä päätöksen liittyä Natoon, olemme vahvistaneet tällä liittoutumisella omaa puolustuskykyämme entisestään. Parhailaan käymme keskustelua sekä kansallisesti että osana Natoa, että puolustukseen käytettäviä määrärahoja merkittävästi korotetaan nykyisestään, mikä entisestään vahvistaa meidän edellytyksiä puolustaa tätä maata.

Suomen puolustus pystytään näissä oloissa turvaamaan myös ilman jalkaväkimiinoja, jos niin halutaan. Muun väittäminen olisi nähdäkseni harhaanjohtavaa, ja se olisi nähdäkseni myös haitallinen viesti Venäjälle väittää, että olemme heikompia kuin todellisuudessa olemme. Voimme kannattaa jalkaväkimiinojen käyttöönottoa tai vastustaa sitä, mutta sellaisen ajatuksen, että ilman miinoja olisimme jotenkin turvattomia, haluan hyvin yksiselitteisesti täältä puhujapöytästä torjua.

Osa jalkaväkimiinoilla tavoitelluista hyödyistä on mahdollista saavuttaa muilla ratkaisuilla. Viime aikoina on ymmärrettävästi puhuttu eniten drooneista, joita voidaan myös käyttää vaikkapa panssarimiinojen suojaamiseen. Myös Ottawan sopimuksin sallii etälaukaistavat jalkaväkimiinat. Niitä voitaisiin käyttää irtaantumatta sopimuksesta. Samalla on ihan totta, niin kuin puolustusasiantuntijat toteavat, että yksi yhteen samanlaista ratkaisua kuin jalkaväkimiinat ei Ottawan sopimuksen puitteissa ole mahdollista ottaa käyttöön.

Puolustusvoimilla on ymmärrettävät perusteet tukea jalkaväkimiinojen käyttöönottoa uudelleen. Kuitenkin, niin kuin hallituksen esityksestäkin hyvin käy ilmi, miinojen käyttäminen tai käyttämättä jättäminen on vähintään yhtä paljon ulkopoliittinen kuin puolustuspoliittinen kysymys — se on sekä ihmisoikeus- että turvallisuuskysymys. On myös ihmisoikeuskysymys, että sotatilanteessa pystymme suojelemaan suomalaisia puolustajia ja siviilejä hyökkääjän väkivallalta. Ja on myös turvallisuuskysymys, niin kuin muun muassa edustaja Honkasalo edellä totesi, että pystymme vaalimaan kansainvälistä sääntöpohjaista järjestystä, joka on erityisesti Suomen kaltaisten pienten maiden etu.

Ottawan sopimusta voi perustellusti pitää yhtenä kaikkien aikojen menestyksekkäimmistä aserajoitussopimuksista. Sen humanitääriset hyödyt maailmanlaajuisesti ovat olleet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

mittavat, mikä näkyy siinäkin, että Ottawan sopimusta edistänyt kampanja sai aikanaan Nobelin rauhanpalkinnon. Ja sopimuksesta irtaantumisesta vastaavasti olisi selvää haittaa. Suomi olisi osaltaan heikentämässä kansainvälistä sääntöpohjaista järjestystä, ehkä pieneltä osalta mutta osaltaan kuitenkin. Näinä vaikeina aikoina tätä sääntöpohjaista järjestystä pitää pikemminkin pyrkiä puolustamaan ja vahvistamaan kaikin mahdollisin keinoin.

Samalla on niin, että jos sopimuksesta haluaa irtaantua, niin se kannattaa tehdä sopimuksen sääntöjen mukaisesti, niin kuin nyt tässä hallitus esittää, eikä vain lakata noudattamasta sitä. Pidän tätä hallituksen valitsemaa tapaa vastuullisempana — jos siis on sillä linjalla, että jalkaväkimiinat haluaa jossain tilanteessa ottaa Suomessa käyttöön.

Paljon on pohdittu sitä, pystyisikö Suomi käyttämään jalkaväkimiinoja jotenkin vastuullisemmin. Oma käsitykseni on, että jos verrataan Mosambikiin tai Kambodžaan, niin varmasti pystyy. Asiantuntijat kuitenkin myöntävät avoimesti, että kukaan ei pysty lopulta takaamaan, että miinojen turvallisuus olisi aukoton kaoottisissa sotaoloissa. Suomalaiset siviilit eivät todennäköisesti miinoihin astuisi — niistäkin syistä, mitä hallituksen esityksessä on kuvattu, siitä syystä, millä tavalla näitä miinoja olisi Suomessa tarkoitus sotatilanteessa käyttää — mutta rintamalinjan liikkeessa niihin miinoihin saattaisivat osua ehkä joskus venäläiset siviilit. Tai voidaan kuvitella sellainenkin skenaario, että Venäjä laittaisi rajan yli miinoja polkemaan siviilejä, kuten nyt vaikka sitten välineellistetyssä maahanmuutossa käytettyjä turvapaikanhakijoita — siviilejä yhtä kaikki.

Joissakin puheenvuoroissa tänäänkin on perusteltu miinojen käyttöönottoa niiden edullisuudella. Pidän pelkkää rahan säästämistä kestäättömänä perusteena silloin, kun pöydällä on meillä käsittelyssä irtaantuminen tärkeästä kansainvälisestä sopimuksesta ja siviileille mahdollisesti vaarallisen aseiden käyttöönotosta. Jos Suomi hyväksyy miinat juurikin niiden halpuuden takia, niin kysynpä vain, miten me voisimme sanoa globaalin etelän rutiköyhille maille, että älkää te nyt käyttäkö jalkaväkimiinoja, kun Suomen kaltainen, kuitenkin verraten vauras maa niitä haluaa edullisuuden takia käyttää.

Vihreille on koko ajan ollut tärkeää puolustaa eduskunnan tiedonsaantioikeutta. Siinä on ollut puutteita, niin kuin edustaja Honkasalokin edellä kuvasi. On hyvä, että nyt kaikki edustajat pääsevät halutessaan tutustumaan puolustusministeriön salaiseen selvitykseen. Sen tiedonsaantioikeuden pitää myös toteutua käytännössä. Jos se edellyttää sitä, että lisää lukuaikoja järjestetään, niin sitten niin tehtäköön.

Vihreät kollegani ovat jo tänään aiemmissa puheenvuoroissa ja varmasti myöhemmissä puheenvuoroissa kuvanneet omia näkökulmiaan tähän kysymykseen. Voi sanoa, että meillä on ryhmässä erilaisia painotuksia, ja näitten painotusten pohjalta myös äänestysjohtopäätökset voivat vaihdella. Kaikkia vihreitä yhdistää kuitenkin sitoutuminen kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestyksen ja ihmisoikeuksien puolustamiseen ja Suomen turvallisuuden takaamiseen kaikissa oloissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sammallahti poissa. — Edustaja Jukkola.

19.20 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tahdon aluksi antaa kiitokset hallitukselle tämän tärkeän esityksen tuomisesta eduskuntaan. — Täällä on useissa puheenvuoroissa kerrottu, että Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan, ja tähän turvallisuusympäristön muutokseen meidän on varauduttava. Meille tässä ei ole uutta, sen on historia niin monesti opettanut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Venäjä on Suomen rajanaapuri, ja sen johdosta joudumme varautumaan nyt ja aina. Tämä olisi syytä muistaa myös niinä rauhallisimpina aikoina. Tärkeää on kuitenkin huomioida, että Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta Venäjän toimet edellyttävät hallitukselta toimia puolustuksen vahvistamiseksi, ja siksi käsittelemme tätä jalkaväkimiina-asiaa täällä tänään.

Jalkaväkimiinoiden hankinta on strateginen investointi Suomen puolustuskykyyn ja rauhan säilyttämiseen. Ne eivät ole hyökkäysaseita vaan puolustuksellinen pelote, joka osoittaa selvästi, että Suomi kykenee ja aikoo puolustaa itseään kaikissa tilanteissa. Puolustusvoimien mukaan miinat ovat yksinkertaisia ja tehokkaita. Ne hidastavat vihollisen etenemistä, suojaavat joukkojamme ja antavat aikaa vastatoimiin. Lisäksi ne täydentävät muita asejärjestelmiä ja luovat hyökkääjälle epävarmuutta, niin kutsuttua miinakauhua.

Miinat ovat myös kriisinkestävytyden näkökulmasta järkevä ratkaisu. Niitä voidaan valmistaa kotimaassa, ne säilyvät pitkään ja niiden käyttöön voidaan myös kouluttaa nopeasti. Tällainen suorituskyky on arvokas erityisesti nykyisessä maailmantilanteessa, jota Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on nyt osoittanut.

Suomen tulisinakin samalla myös varautua jalkaväkimiinoiden kotimaiseen tuotantoon. Tämä vahvistaisi huoltovarmuutta ja vähentäisi riippuvuutta kansainvälisistä toimitusketjuista, mikä olisi varsinkin kriisiaikoina elintärkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Jos pahin mahdollinen tapahtuisi ja Suomi joutuisi aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, lähtisivät suomalaiset sotilaat puolustamaan isänmaata, kotia, kulttuuriamme ja läheisiämme. Meidän tehtävämme täällä eduskunnassa on varmistaa, että heillä on parhaat mahdolliset välineet puolustaa maatamme. Jos näillä välineillä osaltaan estämme tämän tapahtuvan sekä pystymme suojaamaan omia sotilaita, niin tämä on todellakin kannatettava asia. Jalkaväkimiinat ovat yksi keino vahvistaa puolustustamme vastuullisesti ja määrätietoisesti. Tämä ei ole pelkkä hankinta, se on sitoumus kansamme turvallisuuteen ja nuortemme tulevaisuuteen.

Kannatan jalkaväkimiinoiden hankintaa, sillä se on suuri teko turvallisuuden ja itsenäisyyden puolesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

19.24 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut. Se ei ole mielipide, se on tosiasia, fakta. Me emme elä enää vuoden 2012 maailmassa, jolloin Suomi liittyi Ottawan sopimukseen. Silloin tehtiin päätös, joka oli ennen kaikkea ulkopoliittinen ele. Me liityimme, kun naapurimme vain katsoi vierestä. On sanottava ääneen: se ei ollut maanpuolustuksemme vahvistamista. Hyvät kollegat, tänään me käsittelemme sitä, miten tuo päätös voidaan korjata.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinat ovat puolustuksellinen ase. Niiden avulla ei hyökätä, vaan niillä puolustaudutaan. Ne ovat ase, johon astuu vain maahan hyökkäävä hyökkääjä, vihollinen, sellainen, joka on ylittänyt rajan ja astunut meidän maahamme luvatta. Siksi niitä miinoja tulee voida asentaa ja käyttää — ei siksi, että asettaisimme rajamme vaaralliseksi meille itsellemme, vaan siksi, että meidän tulee puolustaa rajojamme kaikin mahdollisin keinoin.

Tämä esitys ei tarkoita välinpitämättömyyttä kansainvälisiä sopimuksia kohtaan. Suomi pysyy edelleen vahvasti sitoutuneena kansainvälisen oikeuden, humanitäärisen oikeuden ja asevalvonnan periaatteisiin. Miinoja ei heitellä sattumanvaraisesti. Suluttaminen on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

tarkkaa, suunniteltua ja johdettua toimintaa. Meillä on osaaminen käyttää miinoja vastuullisesti ja tarvittaessa purkaa miinoitteita.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristö Euroopassa on muuttunut perustavanlaatuisesti. Venäjä muodostaa pitkäaikaisen uhan, ei vain Ukrainalle vaan meille kaikille. Tämä ei ole enää hypoteettinen uhka. Tämä on totuus, joka on vahvistettu useilla kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla. On erittäin tärkeää, että meillä ei ole tällä hetkellä akuutti hätä. Aremme on juuri nyt turvallista, mutta juuri siksi nyt on oikea hetki tehdä päätöksiä, joilla on merkitystä vuosien päähän. Turvallisuus ei synny reagoimalla, vaan se rakennetaan varautumalla, varautumalla puolustamaan maamme kaikin keinoin, ja miinat ovat siinä hyvä väline.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinat ovat yksinkertaisia, tehokkaita ja edullisia. Niillä on pelotevaikutus, jota ei voi korvata muilla järjestelmillä. Puolustusvoimat on todennut, että niitä ei valmistella otettavaksi käyttöön ennen sopimuksen irtisanomisen voimaantuloa. Mutta ilman Ottawan sopimuksesta irtaantumista meidän ei ole mahdollista kehittää puolustuksemme suorituskykyä täysimääräisesti. Sotakokemukset Ukrainasta osoittavat, että jalkaväen merkitys ei ole kadonnut. Se on palannut, ja sen mukana myös miinojen tarve.

Arvoisa puhemies! Tätä asiaa ei ole kirjattu hallitusohjelmaan, mutta joskus ajankohta ja tilanne ohittavat hallinnolliset paperit. Kukaan ei estä meitä tekemästä päätöstä, jonka aika on nyt. Tämä ei ole päätös, joka tehtäisiin kevyesti, mutta se on päätös, joka on tehtävä, jos haluamme parantaa Suomen puolustusta ja turvallisuutta. Se, mikä aikanaan tehtiin poliittisista syistä, voidaan nyt korjata turvallisuussyistä.

Arvoisa puhemies! Turvallisuutta emme voi ulkoistaa, emme Natoon, emme EU:hun, emme edes historiaan. Se on meidän vastuullamme, meidän velvollisuutemme. Tämän esityksen ytimessä on se kysymys, jonka esitimme jo aiemmin: miten Ottawan sopimus on parantanut Suomen puolustusta? Jos vastausta ei löydy, silloin meidän on oltava valmiita toimimaan. Tarvitsemme tekoja turvallisen Suomen puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

19.29 Jorma Piisinen ps: Arvoisa puhemies! Aluksi pahoittelen heti ääneni käheyttä, mutta yritän selviytyä puheestani. — Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut Venäjän hyökkäyssodan seurauksena perustavanlaatuisesti, eikä laajamittaisen sodan uhkaa enää voida sulkea pois. Venäjä on aggressiivisilla ja kansainvälisen oikeuden vastaisilla sotatoimillaan horjuttanut kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja vaarantanut rauhan ja vakauden euroatlanttisella alueella. Tällä esityksellä hallitus ehdottaa Suomen irtautumista jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta. Sopimuksen irtisanominen mahdollistaisi jalkaväkimiinojen palauttamisen osaksi Suomen puolustuskeinovalikoimaa. Jalkaväkimiinoilla on merkittävä sotilaallinen rooli, ja ne soveltuvat Suomen maastoon ja asevelvollisuusarmeijaan. Sotilaallisen arvion mukaan jalkaväkimiinat ovat edelleen tehokas puolustautumiskeino nykypäivän taistelukentällä. Arviota tukevat Ukrainan sodasta saadut kokemukset ja havainnot Venäjän asevoimien taktiikan kehityksestä.

Puolustusministeriö totesi lausunnossaan Ottawan sopimuksen irtisanomisen laajentavan Suomen puolustuksellista liikkumatilaa, ja jalkaväkimiinat lisäisivät sotilaallista suorituskykyä osana muuta puolustusjärjestelmää. Käyttö rajoittuisi sotatilanteeseen ja evakuoituille alueille. Puolustusvoimat noudattaa kansainvälisiä normeja ja pitää yllä raivausvalmiutta. Lisäksi siviilien suojaaminen edellyttää tarkkaa sääntelyä ja koulutusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ennen kieltoa jalkaväkimiinat olivat tärkeä osa Suomen puolustuksen selkärankaa, yksinkertainen, tehokas keino turvata rajamme ja läheistemme elämä. Ne sopivat juuri meille, asevelvollisuusarmeijalle, joka nojaa kansalaisten tahtoon puolustaa kotia ja isänmaata. Miinat eivät olleet yksin ratkaisu, mutta ne täydensivät muiden järjestelmien tehoa tavalla, jota ei ole voitu täysin korvata. Vaikka satoja miljoonia on sijoitettu vaihtoehtoihin, niiden suorituskyky ei ole yltänyt samalle tasolle.

Nyt kun nämä korvaavat järjestelmät alkavat vanhentua, seisomme jälleen saman kysymyksen edessä: kuinka turvaamme Suomen oikeasti ja konkreettisesti, jos joudumme kokeutukselle? Suomen metsät, suot ja kumpuileva maasto ovat aina antaneet hyvät mahdollisuudet kansallemme puolustautua, mutta ilman oikeita välineitä ne eivät pysäytä ketään. Jalkaväkimiinat ovat yksinkertainen keino hidastaa vihollista, ostaa aikaa, pelottaa hyökkääjää sekä suojella rakkaimpiamme. Ne antaisivat isänmaan puolustajalle tärkeän mahdollisuuden valmistautua. Jalkaväkimiinat eivät ole vain ruutia ja terästä, ne ovat myös hiljainen viesti: tänne ei marssita ilman seuraamuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Silloin kun koko kansamme turvallisuus on vaakalaudalla, emme voi kieltäytyä yhdestäkään keinosta puolustaa kotejamme, perheitämme ja vapauttamme. Jalkaväkimiinat eivät ole hyökkäyksen väline vaan turva, joka auttaa pientäkin kansaa ylivoimaisen uhan torjunnassa. Tämä esitys on erittäin kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savola poissa, edustaja Strandman poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

19.34 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn yleissopimuksen irtisanomiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2012 Suomi lopulta liittyi jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen. Nyt vuonna 2025 käsittelemme hallituksen esitystä, joka korjaa tämän aiemmin tehdyn virheen, ja Suomi tulee irtautumaan jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta. Vastaavan ratkaisun ovat tehneet myös Viro, Latvia, Liettua ja Puola tämän vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Valotan tässä puheenvuorossa hieman asian historiaa. Asia on ensimmäistä kertaa ollut suuremmin esillä eduskunnassa vuonna 1997, jolloin valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustusselonteossa on mainittu, että Suomi kannattaa maailmanlaajuisista oikeudellisesti sitovaa ja todennettavissa olevaa jalkaväkimiinojen täyskieltoa. Tällöin kokoomuslainen puolustusministeri Anneli Taina kommentoi täysistunnossa asiaa niin, ettei Suomi halua yksipuolisesti sellaista kieltoa tehdä.

Vuoden 2001 vastaavassa selonteossa asia oli jo kirjattu vahvemmin, ja silloinen RKP:n puolustusministeri kertoi eduskunnalle, että Suomen pyrkimyksenä on liittyä Ottawan sopimukseen vuonna 2006, mutta asiaa tarkasteltaisiin vielä vuoden 2004 selonteossa. Vuoden 2004 selonteon käsittelyn yhteydessä pääministerinä toiminut keskustan Matti Vanhanen kertoi, että Suomi liittyy Ottawan jalkaväkimiinat kieltävään sopimukseen vuonna 2012. Vuoden 2004 selonteon kaltainen kirjaus löytyy myös vuoden 2009 selonteosta. Samana vuonna 2009 ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa tehtiin linjaus, että aloitetaan valmistelut sopimukseen liittymiseksi vuoden 2012 alussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Arvoisa puhemies! Paljon siis kerkesi tapahtua ennen sopimukseen liittymistä, mutta kaikista tärkein ja ratkaisevin oli vuoden 2011 loppupuolella käyty eduskunnan äänestys siitä, liittyykö Suomi osaksi tätä sopimusta. Tällöin käytännössä äänestettiin siitä, heikentääkö Suomi puolustustaan suhteessa naapurimaa Venäjään. Venäjä ei ollut silloin eikä ole sen jälkeenkään liittynyt tähän jalkaväkimiinat kieltävään sopimukseen. Tästäkin huolimatta, että Venäjä ei tämän sopimuksen piirissä ollut, eduskunta äänesti, että tähän sopimukseen liitytään äänin 110 puolesta ja 47 vastaan. Vastaan äänesti jokainen perussuomalainen paikalla ollut kansanedustaja, ja keskustan ryhmä hajosi siten, että 11 keskustan kansanedustajaa äänesti vastaan.

Arvoisa puhemies! On todettava, että perussuomalaiset ovat johdonmukaisesti vastustaneet tähän sopimukseen liittymistä jo vuosituhatien vaihteessa ja lopulta eduskunnan äänestyksessä 2011. Johdonmukaisuus olikin paljon puheissa mukana, kun eduskunta käsiteli asiaa ennen lopullista äänestystä. He, jotka aiemmin sopimukseen liittymistä olivat vastustaneet ja silloin sopimukseen liittymisen puolesta äänestivät, vetosivat siihen, että politiikan pitää olla johdonmukaista — eli sen vuoksi ei voisi äänestää sopimukseen liittymistä vastaan, koska aiemmissa selonteoissa oli asiasta kirjattu. Tämän logiikan mielestäni erinomaisesti mursi keskustelussa nykyinen eduskunnan puhemies, silloinen kansanedustaja Jussi Halla-aho, joka sanoi: ”On paljon parempi tehdä epäjohdonmukaista politiikkaa tai suoranainen täyskäännös kuin jatkaa johdonmukaisesti huonoa politiikkaa.”

Ottawan sopimukseen liittyminen sinetöitiin Kataisen ollessa pääministerinä vuonna 2011. Nyt vuonna 2025 tämä sinetti puretaan ja jalkaväkimiinat kieltävä Ottawan sopimus on historiaa Suomen osalta.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimien mukaan jalkaväkimiinat ovat tehokas keino hidastaa vihollisen liikettä ja aiheuttaa tappiota. Suomessa miinojen käyttö perustuu suunnitelmallisuuteen ja niiden sijoittaminen dokumentoidaan tarkasti. Suomi tekee nyt viisaan ratkaisun asettuessaan samaan rintamaan Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan kanssa. Turvallisuus on myös ennakkointia ja varautumista. Isänmaan edun ja Suomen turvallisuuden vuoksi kannatan tätä esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Kokko.

19.39 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun nyt vanhoja muistellaan, niin muistaakseni olen vuonna 2011 SDP:n, demareiden, piirikokouksessa syksyllä pitänyt poliittisessa tilannekatsauksessa puheenvuoron, jossa totesin, että niin kauan kuin Venäjällä on jalkaväkeä, niin Suomella täytyy olla jalkaväkimiinoja. Pidin silloin ehkä Ottawan sopimukseen liittymistä virheenä, eli jos tässä nyt pitää vanhoja aina näissä puheenvuoroissa muistella, niin sanotaan nyt tämä näkökulma. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Ajattelin tässä ensimmäisessä puheenvuorossa ehkä enemmän yleisesti pohtia Ottawan sopimuksesta irtaantumista ja jalkaväkimiinojen käyttöönottoa ennen sitten yksityiskohtaisempia puheenvuoroja. Me olemme tänään jo keskustelleet rajaturvallisuuslaista, ja oikeastaan siihen kuten tähän Ottawan sopimukseenkin liittyy se perusproblematiikka toisaalta kansainvälisten velvoitteiden ja ihmisoikeuksien ja toisaalta kansallisen turvallisuuden välillä. Nyt eduskuntatyössä on yritetty löytää tasapaino näiden kahden näkökulman välille, jotka ovat mielestäni molemmat varsin perusteltuja näkemyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

siä, joita tässäkin keskustelussa on hyvin nostettu esille. Myös tässäkin keskustelussa toivoisin molemminpuolista kunnioitusta näiden eri näkemysten välillä.

Siinä suhteessa on tietysti ongelmallista, että vaikka Suomi on pitkäaikaisesti sitoutunut nimenomaan kansainvälisten velvoitteiden kunnioittamiseen ja olemme ottaneet sen sääntöperustaisen järjestelmän ulkopoliittikan kulmakiveksi ja nähneet, että se on pienten kansojen etu, niin valitettavasti meidän geopolitiittinen sijaintimme tekee tällaisen sanotaanko jopa absoluuttisen oikeamielisyyden toteuttamisen erittäin haasteelliseksi.

Venäjä hyökkäsi vuonna 2014 Ukraina. Laajamittainen hyökkäys alkoi 2022, ja he kykenevät käymään sellaista sotaa, jota esimerkiksi me Suomi tai länsi emme kykenisi käymään. Eli he pystyvät puskemaan sotilaitaan piittaamatta omista tappioistaan määrätömästi vastustajaa kohden. Tällainen sodankäyntitapa ei sovellu meille länsimaille, jotka kunnioittavat omia sotilaitaan ja haluavat minimoida sotatilanteissa omat tappionsa, toisin kuin Venäjä. Heille sinällään se päämäärä on kaikki kaikessa, ja nähtävästi Venäjän nykyhallinto kykenee uhraamaan siihen sekä kalustonsa että myös asevoimissaan palvelevat sotilaat.

Tässä suhteessa meidän geopolitiittinen sijaintimme yhdistettynä tähän Venäjän muuttuneeseen sodankäyntitapaan kyllä perusteluttaa nimenomaan sitä, että Ottawan sopimuksista irtaannutaan ja jalkaväkimiinat kytetään ottamaan käyttöön. Kansainväliset sopimuksethan pätevät niin kauan ja niin hyvin kuin myös suurvallat niitä kunnioittavat, ja me olemme nähneet, että Venäjä ei Ottawan sopimusta kunnioita, joten siinä suhteessa suomalaisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistaminen edellyttää, että sopimuksesta irtaannutaan ja jalkaväkimiinat saadaan mahdollisimman nopeasti käyttöön, mieluiten tietysti Suomen omana tuotantona.

Keskustelussa on myös nostettu esille se, minkälaisen kuvan tämä antaa Suomesta kansainvälisesti. Liittolaiset ovat jo todenneet, että asia ei aiheuta ongelmia ja että he ymmärtävät Suomen ratkaisun. Baltian maat ja Puola ovat myös tehneet nämä samat ratkaisut vahvistaakseen omaa turvallisuuttaan mutta myös koko Euroopan ja liittokunnan turvallisuutta, joten tässäkin suhteessa toteutamme varsin hyvin Naton peruskirjan artiklaa siitä, että vaikka puolustamme muita ja muut puolustavat meitä, niin olemme ensi sijassa vastuussa itse oman puolustuksemme järjestämisestä ja sen vahvistamisesta, ja siihen jalkaväkimiinat kuuluvat olennaisesti.

Kansainväliset esimerkit ovat tietysti toisaalta syködyttäviä tässä keskustelussa. Ne vaarat ja tuhot, mitä miinat aiheuttavat tavallisille siviileille, ovat järkyttäviä. Siksi Ottawan sopimus on aikanaan laadittu, nimenomaisesti suojaamaan siviilejä jalkaväkimiinojen haitoilta, mutta kuten nostin itse jo tuossa debattipuheenvuorossa esille, niin suomalaisen sotilaan asettama jalkaväkimiina on uhka ainoastaan siihen astuvalle venäläiselle sotilaille eikä tavalliselle suomalaiselle. [Jari Ronkainen: Kyllä näin on!] Toisen maailmansodan jälkeen, kun suomalaiset ryhtyivät raivaamaan miinoja rauhan tultua ja sen jälkeen, yksikään suomalainen siviili ei ole kuollut tai haavoittunut Suomen armeijan laskemaan miinaan, koska niistä onnistuttiin tekemään jo silloin tarkat miinakartat ja myöskin sitten raivaamaan ne tehokkaasti pois. Ainoat haavoittumiset ja menehtymiset ovat käsittääkseni tulleet toisaalta Saksan aikanaan perääntymisvaiheessa Lappiin asettamiin miinoihin ja siten myös neuvostoarmeijan osalle Suomen alueesta levittämiin miinoihin.

Ymmärrän hyvin sen, että se, mitä muun muassa Angolassa ja Bosniassa on tapahtunut, että sisällissodan aikana useat osapuolet kylvävät miinoja summittaisesti sinne sun tänne, muodostaa luonnollisesti uhan siviileille, koska kukaan ei tiedä varmasti, missä niitä mii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

noja on. Olen itse ollut muutama vuosi sitten Bosnia-Hertsegovinassa vaalitarkkailuoperaatiossa, ja muistan, miten teiden varsilla oli kylttejä, joissa oli pääkallot ja kaksi luuta riskittäin ja joissa luki, että miina-alue, ja autosta nousemista ei kehoitettu tekemään. Ja tämä on siis 30 vuotta Bosnian sodan päättymisen jälkeen.

Totta kai tässä asetelmassa se siviileihin miinoilla kohdistuva uhka on todellinen, mutta vaikka Suomi nyt päättää irtaantua Ottawan sopimuksesta, se ei poista sitä, että meillä on edelleen mahdollisuus olla aktiivisesti mukana kansainvälisessä miinojen torjunnassa ja rahoittaa niiden hävittämistä ja raivaamista, kuten olemme jo tähänkin asti sitä tehneet useilla kymmenillä miljoonilla euroilla. Siksi olisi hyvä, että myös tähän valtio varaisi riittävästi resursseja, niin että vaikka me itse irtaannumme sopimuksesta ja otamme miinat käyttöön kansallisen turvallisuuden nimissä, niin aktiivisesti ajamme myös miinojen vähentämistä kansainvälisesti — aivan samalla tavalla kuin meidän Nato-jäsenyytemme ei estä Suomea edelleenkin aktiivisesti puhumasta ydinaseriisunnan puolesta, joukkotuhoaseiden vähentämisen puolesta tai ihan jo tavanomaisen aseistuksen vähentämisen puolesta. Siinä suhteessa nämä asiat eivät ole ristiriidassa, jos pidämme kansallisesta turvallisuudesta samanaikaisesti huolen. [Juho Eerola: Hyvä puhe! — Jari Ronkainen: Oli hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

19.46 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään keskustelemme päätöksestä, joka liittyy yhteen valtion tärkeimmistä tehtävistä, kansalaistensa turvaamiseen. Perussuomalaiset ovat olleet aina kaukaa viisaita asettaen Suomen turvallisuuden etusijalle. Me emme kannattaneet Ottawan sopimukseen liittymistä 25. päivä marraskuuta 2011. Kaikki paikalla olleet perussuomalaiset kansanedustajat äänestivät sitä vastaan. Perussuomalaiset vastustivat Suomen liittymistä Ottawan sopimukseen, koska puolue katsoi sen heikentävän merkittävästi kansallista puolustuskykyä. Jalkaväkimiinojen katsottiin olevan kustannustehokas ja toimiva osa puolustusjärjestelmää erityisesti Suomen kaltaisessa vaikeakulkuisessa maastossa, jossa on pitkä itäraja, joka muodostaa merkittävän strategisen haasteen. Miinat vaikeuttavat vihollisen etenemistä ja syventävät puolustusta tilanteessa, jossa maanpuolustus perustuu laajaan reserviläisarmeijaan ja alueelliseen toimintamalliin. Puolue on sittemminkin johdonmukaisesti korostanut, että päätös liittyä sopimukseen oli virhe, ja nyt on Suomen aika irtautua tästä Ottawan jalkaväkimiinat kieltävästä sopimuksesta. Tämä päätös on ainoastaan oikein. Vihollinen ei kysy lupaa rajallamme, ja mikäli miinalla on mahdollisuus suojata rajojamme paremmin, niin sen tuleamme tekemään.

Turvallisuusympäristömme on muuttunut nopeasti ja peruuttamattomasti. Puolustusvoimien näkökulmasta tarvitsemme miinat osaksi kokonaismaanpuolustusta. Puolustusvoimien pioneeritarkastaja, eversti Riku Mikkonen on todennut, että jalkaväkimiinat ovat tehokas keino hidastaa vihollisen liikettä ja aiheuttaa tappioita. Hän korostaa, että miinojen käyttö perustuu suunnitelmallisuuteen ja niiden sijoittaminen dokumentoidaan tarkasti. Jalkaväkimiinoilla oli ennen kieltosopimusta merkittävä rooli Suomen alueellisessa puolustusjärjestelmässä erityisesti niiden helppokäyttöisyyden, psykologisen vaikutuksen ja asevelvollisuusarmeijalle soveltuvuuden vuoksi. Miinat täydensivät muiden asejärjestelmien vaikutusta. Me täällä Suomessa osaamme ja meidän Puolustusvoimat osaa käyttää miinoja vastuullisesti puolustukseen. Miinat eivät ole hyökkäysase.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on osoittanut karulla tavalla, että laajamittaiset maahyökkäykset eivät ole menneisyyttä. Ne ovat jälleen totta. Ukrainassa olemme nähneet, kuinka yksinkertaisetkin torjuntakeinot voivat hidastaa tai pysäyttää mekanisoituja joukkoja, antaa aikaa, pelastaa henkiä. Tässä tilanteessa meidän on kysyttävä, mikä on vastuullista politiikkaa. Onko vastuullista sitoa omat puolustukselliset kätemme kansainvälisillä sopimuksilla, joiden velvoitteet eivät sido hyökkääjää? Vai onko vastuullista pitää kaikki mahdolliset keinot kansallisen turvallisuuden ja kansalaisten suojelun käytössä? Vastaus ei ole vaikea. Hyvät suomalaiset, isänmaan turvallisuus on meille tärkeintä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

19.50 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomi elää aikakautta, jolloin puolustuksemme on rakennettava realistisesti vastaamaan muuttunutta ja jatkuvasti heikentyvää turvallisuusympäristöä. Itärajamme takana toimii arvaamaton, kansainvälisiä sääntöjä rikkova suurvalta. Vaikka sota Ukrainassa loppuisikin, pysyy Venäjä silti uhkana koko Euroopalle. Tässä maailmantilanteessa Suomella ei ole varaa jättää yhtäkään puolustuskypyn palasta käyttämättä. Kyse on puhtaasti kansallisesta turvallisuudestamme. Hallituksen esitys irtautua jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta onkin maamme turvallisuuden kannalta paitsi perusteltu myös ennen kaikkea välttämätön.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinat ovat yksinkertainen mutta poikkeuksellisen tehokas puolustusratkaisu. Jalkaväkimiinat estävät, hidastavat ja vaikeuttavat hyökkääjän etenemistä tavalla, jota mikään muu puolustuksellinen järjestelmä ei kykene täysin korvaamaan. Miinakauhun vaikutus on todellinen, ja juuri siksi jalkaväkimiinoja rintamalla pelätään.

Suomen maasto, asevelvollisuusarmeija ja puolustusjärjestelmä muodostavat kokonaisuuden, johon jalkaväkimiinat istuvat luontevasti. Jalkaväkimiinat soveltuvat myös hyvin varusmiesten käyttöön. Miinojen käsittely ja käyttö on yksinkertaista, ja niiden oikeaoppinen käyttötapa on koulutettavissa suurellekin asevelvollisuusarmeijalle.

Ottawan sopimukseen liittyminen vuonna 2012 tehtiin turvallisuustilanteessa, jossa sodan uhkaa pidettiin epätodennäköisenä. Nykypäivänä tilanne on toinen. Valtioneuvoston tuoreimmassa puolustusselonteossa todetaan, että Suomella on oltava kyky vuosia kestävään laajamittaiseen sodankäyntiin. Tähän peilaten tehokkaiden ja ennen kaikkea kustannustehokkaiden jalkaväkimiinojen palauttaminen maanpuolustuksemme voimavaraksi on enemmän kuin perusteltua.

Perussuomalaiset ovat jo alusta alkaen johdonmukaisesti tuoneet esille, että Ottawan sopimukseen liittyminen oli virhe. Me olemme alusta alkaen sanoneet, että miinoista luopuminen nakersi maamme puolustuskykyä ja loi puolustuksemme haavoittuvuuden, jota ei ole täysimääräisesti pystytty korvaamaan. Nyt aiempi virhe ollaan vihdoinkin korjaamassa. On tärkeää huomata, että jalkaväkimiinat eivät ole ihmisoikeusongelma, jos niitä käytetään oikein. Suomen lainsäädäntö ja Puolustusvoimien koulutus varmistavat, että kaikki kansainväliset velvoitteet huomioidaan. Suomessa miinojen käyttö perustuu vastuullisuuteen.

Jalkaväkimiinoissa kyse on kustannustehokkuudesta, pelotteesta ja turvallisuudesta. Ne ovat huomattavasti halvempia kuin monet teknologisesti kehittyneemmät vaihtoehdot mutta vaikutukseltaan vähintään yhtä merkittäviä. Samalla ne laittavat hyökkääjän epäroi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

mään ja harkitsemaan jokaista askelta. Harva sotilas lähtee mielellään etenemään maastossa, jossa jokaista askelta saa pelätä miinan pelossa.

Suomi ei saa jäädä kiinni vanhaan sopimusajatteluun, jos se hankaloittaa meitä puolustamasta maatamme. Me emme voi odottaa, että kriisi alkaa, ja vasta sitten huomata, että tehokkain puolustusratkaisu kiellettiinkin joskus aikanaan sopimuspaperilla.

Arvoisa puhemies! Nyt meillä on mahdollisuus korjata aiemmin tehty virhe, vahvistaa puolustustamme ja lähettää selkeä viesti: Suomi ei ole hyväuskoinen vaan päättäväinen. Me pidämme huolta kansastamme, alueellisesta koskemattomuudestamme ja turvallisuudestamme. — Kiitos. [Jani Kokko: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki poissa, edustaja Vigelius poissa. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

19.54 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Näkemiin Ottawan poliittinen sopimus, ja tervetuloa Suomen oikeus puolustaa omaa maataan niillä välineillä, jotka me itse voimme ja haluamme valita.

On hienoa, että täälläkin salissa suomalaisten poliitikkojen silmät ovat avautuneet siihen todellisuuteen, jota Venäjä osoittaa Ukrainan maaperällä. Venäjä on meidän suomalaisten suurin turvallisuushuoli — nyt ja vuosikausia tästä eteenpäin. Venäjän raakalaismaissa sodassa ei tunnusteta tai noudateta mitään kansainvälisiä sopimuksia. Sen voi jokainen todeta Ukrainassa. Olisi edesvastuutonta, että Suomen poliitikot itse ja vapaaehtoisesti sitoisivat taas poliittisilla päätöksillä sotilaiden kädet selän taakse sellaisen vastustajan edessä.

Suomella on oltava käytössä kaikki ne välineet, joilla voidaan tehokkaasti ja pienen maan resursseilla puolustaa Suomea ja sen kansaa. Mikäli kriisit eskaloituvat aseelliseksi, vaaditaan nopeita toimia pitkällä rajallamme. Tähän tarkoitukseen jalkaväkimiinat ovat yksi tehokkaimmista välineistä. Jalkaväkimiinat ovat yksinkertainen asejärjestelmä, joka on mahdollista tuottaa nopeasti kotimaisessa puolustusteollisuudessa ja näin myös vahvistaa huoltovarmuuttamme puolustuksen saralla.

Suomella on vuosikymmenien mittainen kokemus miinojen käytöstä osana maanpuolustusta. Olen tässä istuntosalissa ainoa kansanedustaja, joka on työkseen kouluttanut yli kymmenen vuotta nimenomaan miinojen asentamista, ansoittamista, purkamista, poistamista tai raivaamista. Suomalainen sotilas on koulutettu aina asentamaan miina sillä ajatuksella, että hän itse sen joutuu myös poistamaan. Jokainen miinan asentanut pioneeri saattaa joutua raivaamaan myös aseveljensä rakentaman viereisen miinoitteen saamansa sulutteen selosteen eli piirretyt karttadokumentin mukaisesti. Muun muassa näistä syistä miinoitteiden dokumentointi on ollut tarkkaa ja merkittävä osa suomalaista koulutusta. Tästä meillä Suomen puolustusvoimissa on olemassa vuosikymmenien mittainen kokemus. Miinoja käytetään suunnitelmallisesti ja vain vihollista kohtaan. Suomalainen marjastaja ei sellaiseen astu.

Arvoisa puhemies! Tässä samassa salissa äänestettiin marraskuussa 2011 jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen liittymisestä. Ainoastaan perussuomalaiset äänestivät yhtenäisenä ryhmänä liittymistä vastaan. Nyt Ukrainan sodan myötä tässä salissa pitäisi viimeistenkin edustajien silmien aueta. Se poliittinen päätös liittyä Ottawan sopimukseen oli selkeä virhe ja sitoi maatamme puolustavien sotilaiden käsiä selän taakse, eikä se vastaa sitä realismia, jota taistelukentällä oikeasti toteutetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Arvoisa puhemies! Meitä kansanedustajia on täällä eduskunnassa 200. Tulemme erilaisista taustoista ja ammateista. Arvostan ympärilläni istuvien kollegoiden osaamista ja työkokemusta, jota he tuovat esiin täällä istunnoissa tai valiokunnissa. Luotan niiden kansanedustajien ammattitaitoon, joilla on pitkäaikainen kokemus lääkärinä, asiantuntijana, poliisina tai vaikka opettajana. Puhuttaessa jalkaväkimiinoista olen kuitenkin ainoa meistä 200 kansanedustajasta, jolla on laaja-alainen ja yli kymmenen vuoden kokemus miinoista, niiden kouluttamisesta ja suunnitelmallisesta käytöstä. Voin taata, että oikeissa käsissä suomalaisella sotilaskoulutuksella miinat ovat yksi parhaista keinoista isänmaamme turvaamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari poissa. Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

19.59 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset tosiaan hallitukselle tästä erinomaisesta esityksestä. Silloin kun on tehty virhe, pitää olla rohkeutta myöntää se ja korjata se tehty virhe. Tämä ottavan osapuolen sopimus oli Suomen osalta vakava virhe. Venäjän hyökkäys Ukrainaan todistaa sen, että jalkaväkimiinat ovat korvaamaton apu puolustauduttaessa ylivoimaiselta vaikuttavaa vihollista vastaan.

Luen seuraavaksi sitaatin syyskuun 6. päivältä — on ollut tiistaipäivä, kello on ollut 14.03, ja tämän sitaatin on ääneen lausunut ensimmäisen kauden kansanedustaja Juho Eerola pitäessään neljättä puhettaan tuoreena kansanedustajana:

”Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Suoritin varusmiespalveluksen aikoinani 1990-luvulla, 11 kuukautta Vekaranjärvellä Karjalan prikaatissa ja Kymen jääkäripataljoonan sissikomppaniassa. Nyt keskustelussa olevat jalkaväkimiinat kuuluvat oleellisena osana juuri sissitoimintaan, joka on siis rintamalinjojen sivustoissa tapahtuvaa muun muassa vihollisen huoltokuljetusten häirintää. Suomen puolustus nojaa hyvin pitkälti tähän.

Aliupseerikoulussa nämä jalkaväkimiinat tulivat oikein erityisen tutuiksi. Meille opetettiin, kuinka ne asetetaan maastoon, merkitään karttaan ja erityisesti kuinka ne tilanteen ollessa ohi puretaan pois. Yksikään suomalainen sotilas ei jätä miinoja maastoon. Meille myös opetettiin, kuinka tehokas ja pelottava ase oikein käytetty miina voi olla. Oppimateriaalina tunneilla näytettiin videofilmejä Tšetšeniasta, jossa parin hengen sissiporukka saattoi itsenäisesti toimien pysäyttää kokonaisen viholliskomppanian.

Armeija-aikoinani oli Suomessa vallassa Paavo Lipposen ensimmäinen hallitus. Sen ulkoministerinä toimi nykyinen” — siis huomautan, että luen sitaattia vuodelta 2011 — ”presidenttimme Tarja Halonen. Meitä kouluttanut yliluutnantti kehotti seuraamaan uutisia, että nyt tuon ministerin toimesta suunnitellaan jalkaväkimiinojen täyskieltoa. Tätä silmällä pitäen meitä opetettiin valmistamaan korvaavia miinoitteita, muun muassa rautanauvoja, polkupyörän ketjuja ja lannoitteita käyttäen. Eli nyt kun täällä puhuttiin, että aseeteollisuus on hylännyt nämä jalkaväkimiinat, niin todellisuudessa näissä maissa, missä jalkaväkimiinoja ei käytetä, on tällaisia kaiken maailman korvaavia miinoitteita käytössä yhä edelleen.

Arvoisa puhemies! Suomen ei tule liittyä tähän ottavan osapuolen sopimukseen. Miina on tehokas ja halpa puolustusase, ja korvaavat järjestelmät tulevat paljon kalliimmiksi eivätkä edes ole yhtä tehokkaita. Yksikään kehitysmaassa oleva lapsi ei silpoudu tai jää silpoutumatta sen ansiosta, olemmeko me tässä sopimuksessa mukana vai emmekö ole. Taliban-liike ei tietääkseni ole miinakieltoa ratifioimassa.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Sitaatti syyskuulta 2011 päättyi tähän, ja se on ihan kuranntia tekstiä mielestäni tänäkin päivänä. Hienoa, että ollaan nyt tässä tilanteessa, että voidaan kääntää historian lehteä siihen suuntaan, mikä se oli ennen vuotta 2011 tai ennen vuotta 2012. Nämä jalkaväkimiinat-han siis olivat käytössä vuoteen 2012 saakka, ja silloinkaan eivät, kuten on väitetty, lapset tai marjastajat näihin meidän miinoiniin kävelleet. Tämä sitaatti olisi itse asiassa jatkunut vielä jonkun verran, tai siis se silloinen puheeni, mutta jätän nyt hienotunteisuussyistä sen loppuosan siitä puhumatta, koska moitin siinä silloisia hallituspuolueita, jotka ovat nytkin mukana hallituksessa, niin että jätetään se osa siitä kohtaa sanomatta. [Naurua — Jani Kokko: Anna tulla vaan!]

Kun täällä on puhuttu moneen kertaan tästä turvallisuustilanteesta, että se on nyt jotenkin muuttunut sitten vuoden 2011 tai 2012, niin minä pikkasen tästä tohdin olla vähän eri mieltä. Nimittäin ei se turvallisuustilanne kauhean paljon erilainen silloin 2012 ollut. Muistan hyvin, kuinka Venäjä heti, kun Pekingin olympialaiset 2008 olivat päättyneet ja olympiarauha ja -tuli sammuneet, painui Georgiaan, Gruusia-nimellä aiemmin tunnettuun Georgiaan, ja hyökkäsi sinne. Eikä siitä Tšetšenian sodastakaan, mitä tuossa vuoden 2011 puheessani muistelin, kauhean kauan silloin ollut. Niin että ei tuo naapuri, vaikka miten voissa paistaisi, siinä ole mihinkään muuttunut. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ingo poissa, edustaja Bergbom poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

20.05 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti. Venäjän täysimittainen hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, että laajamittaisen sodan uhkaa ei voida enää sulkea pois. Se, mikä vielä muutama vuosi sitten tuntui kaukaiselta, on nyt hyvin todellinen ja konkreettinen uhka myös meille.

Turvallisuudesta huolehtiminen on itsenäisen valtion tärkein tehtävä. Suomen liittyminen Natoon on ollut merkittävä askel turvallisuutemme vahvistamisessa. Mutta kuten olemme todenneet, Nato-jäsenyys ei vähennä tarvetta vahvalle kansalliselle puolustukselle. Päinvastoin se asettaa meille entistä kovempia vaatimuksia uskottavasta ja toimintakykyisestä puolustuskyvystä. Meidän geopolitiittinen asema Venäjän kainalossa on, mikä on, maaraja on pitkä, ja meillä tulee olla erilaisia puolustusmenetelmiä kattavasti strategisesti tärkeille alueille tai vaikeakulkuisiin paikkoihin, joita ei voida muuten suojata tehokkaasti.

Jalkaväkimiinoilla on jo itsestään pelotevaikutus, joka on tarpeellinen yhä moninaisemmassa sodankäynnissä, jossa pitää varautua hybridisodankäyntiin ja vihamielisten erikoisjoukkojen tunkeutumiseen maitse. Kehittynyt teknologia mahdollistaa lisäksi miinojen käytön tavalla, joka ei vaaranna siviilejä ja jossa toiminta on vastuullista ja käyttö tarkkaa sekä tarkoituksenmukaista. Me tarvitsemme nämä moninaiset keinot sodassa suojellaksemme omia kansalaisia. Koulutetun, hyvin valmistautuneen armeijan avulla pystymme ja osaamme käyttää tätä puolustusvälinettä tehokkaasti.

On lisäksi huomioitava, että sopimukseen sitoutuneet ovat sitoneet kätensä, kuten monet merkittävät maat, ja näin se asettaa ne heikompaan asemaan. Jalkaväkimiinoja tullaan käyttämään siksi konflikteissa ja sodissa, jolloin sopimusta noudattavat valtiot joutuvat epäreiluun asemaan. Meidän ensisijainen tehtävä on suojella suomalaisia. Emme voi vastata siitä, jos vihamielinen valtio toimii brutaalisesti esimerkiksi täälläkin nyt useasti mai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

nitun hybridisodankäynnin ohessa. Emme voi antaa hyökkäävän käyttää aseitaan ja katsella vierestä, kun asettaisimme oman turvallisuuden vaaraan.

Arvoisa puhemies! Puolustusvoimien selvityksen ja puolustus- ja ulkoministeriöiden arvioiden perusteella nämä ministeriöt esittivät Ottawan sopimuksesta irrottautumisen valmistelujen aloittamista. Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta, TP-UTVA, linjasivat 1. huhtikuuta 2025 valmistelujen käynnistämisestä. Tämä ei ollut kevyt päätös, vaan huolellisen harkinnan ja analyysin tulos. Mielestäni ainut oikea ja hyvä päätös.

Ottawan sopimus solmittiin ajassa, jolloin Euroopan turvallisuusjärjestys näytti vakaalta ja jolloin sotilaallista uhkaa pidettiin vähäisenä. Nyt tilanne on toinen. Jalkaväkimiinat ovat edelleen tehokas ja etenkin kustannustehokas ja merkittävä puolustusväline, jolla on tärkeä rooli erityisesti Suomen maasto-olosuhteissa. Niiden puuttuminen heikentää puolustuksemme uskottavuutta ja lisää riippuvuutta kalliimmista, monimutkaisemmista järjestelmistä. Irrottautuminen Ottawan sopimuksesta ei tarkoita, että Suomi luopuisi vastuullisuudestaan tai kansainvälisestä oikeudesta. Päinvastoin se tarkoittaa, että Suomi tunnistaa ensisijaisen vastuunsa: suomalaisten turvallisuuden varmistamisen kaikissa oloissa.

Arvoisa rouva puhemies! Vahva kansallinen puolustuskyky ei ole vain mahdollisuus. Se on välttämättömyys. Tehtävämme on varmistaa, että Suomi pystyy puolustamaan itseään yhdessä liittolaisten kanssa mutta myös yksin, jos tilanne sitä vaatii. Ottawan sopimuksesta irrottautumisen valmistelu on osa tätä kokonaisuutta. Kansallisella valtiolla tulee olla oikeus määrittää itse, millä keinoin se puolustaa alueellista koskemattomuuttaan. Meidän pitää olla puolustuksellisesti omavaraisia mahdollisimman pitkälle. Sopimuksesta irrottautuminen ei tarkoita miinojen automaattista käyttöä, vaan se palauttaa mahdollisuuden niiden käyttämiseen ääritilanteessa. Jalkaväkimiinojen käytön palauttamisella luodaan kokonaisuutta ajatellen kuitenkin osa uskottavaa puolustusratkaisua.

Meidän on siis katsottava tosiasioita silmiin ja tehtävä vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä. Vain niin turvaamme Suomen vapauden ja itsenäisyyden myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kopra poissa, edustaja Kiljunen poissa, edustaja Räsänen, Päivi, poissa. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

20.10 Mari Kaunistola kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eduskunta äänestää keski-viikkona rajaturvallisuuslain jatkamisesta. Varautuminen ja ennalta ehkäisy ovat ydintee-moja, kun puhutaan Suomen ja suomalaisten kansallisesta turvallisuudesta. Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta muuttunut turvallisuusympäristö edellyttää määrätietoisia toimia puolustuksen vahvistamiseksi. Siksi Suomi onkin käynnistänyt myös valmistelut jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn yleissopimuksen eli niin sanotun Ottawan sopimuksen irtisa-nomiseksi. Toimet perustuvat puolustushallinnon ja ulkoministeriön tekemään asiantunti-ja-arvioon ja ovat osa puolustuksemme kokonaisvaltaista vahvistamista.

Venäjä muodostaa Euroopalle pitkäkestoista uhkaa. On huomioitava, että teknologian kehityksestä huolimatta Venäjän jalkaväen perinteinen ja merkittävä rooli on säilynyt. Jal-kaväkimiina on siinä kustannustehokas ja yksinkertainen ase, jolla voidaan täydentää Puo-lustusvoimien suorituskykyä. Miinojen käyttö edellyttää huolellista suunnittelua, vaaral-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

listen alueiden merkintää ja valvontaa sekä miinojen huolellista raivaamista. Mahdollinen tulevaisuuden käyttö tapahtuisi vastuullisesti ja siviilivahinkojen estäminen huomioiden.

Suomi puolustaa edelleen kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää ja kansainvälistä oikeutta. Suunta sen suhteen ei ole muuttumassa. Suomi sitoutuu jatkossakin sopimuksen humanitäärisiin päämääriin, kuten globaaliin työhön miinojen haittojen vähentämiseksi. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkein tavoite on turvata Suomen alueellinen koskemattomuus sekä itsenäisyys ja suomalaisten turvallisuus sekä hyvinvointi.

Arvoisa puhemies! Kyse on ennen kaikkea varautumisesta ja ongelmien ennalta ehkäisemisestä, Suomen edun, itsenäisyyden ja turvallisuuden takaamisesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen poissa, edustaja Kemppi poissa. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

20.13 Noora Fagerström kok: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta tämän tärkeän esityksen valmistelusta. Suomen ja Euroopan muuttunut turvallisuustilanne vaatii toimenpiteitä, joilla vahvistetaan maamme puolustusta. Eduskunta hyväksyi Ottawan sopimuksen marraskuussa 2011, ja sopimukseen liitettiin virallisesti vuonna 2012. Koska vuosien varrella geopoliittinen tilanne on muuttunut merkittävästi, on tärkeää, että käymme keskustelua Suomen vetäytymisestä sopimuksesta. Tehtyjä päätöksiä, tässä tapauksessa tehtyä sopimusta jalkaväkimiinojen käytöstä, on kyettävä tarkastelemaan uudelleen, mikäli olosuhteet ovat muuttuneet aiemmasta. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimmät tavoitteet ovat turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa, mutta meidän on huolehdittava varautumisestamme monipuolisesti. Osana Natoa Suomi on sitoutunut vahvistamaan liittokunnan pelotetta. Tämän pelotteen vahvistamiseksi Ottawan sopimuksen irtisanominen olisi yksi vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään esitetty huoli siitä, että Suomi ei jatkossa sitoutuisi kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään, jos se irtautuisi Ottawan sopimuksesta. Haluan muistuttaa, että Suomi sitoutuu jatkossakin miinojen vastuulliseen käyttöön ja Ottawan sopimuksen humanitäärisiin päämääriin, kuten globaaliin työhön miinojen haittojen vähentämiseksi. Suomi puolustaa kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää, kansainvälistä oikeutta ja kansainvälistä humanitääristä oikeutta.

Arvoisa puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuuden tulee olla ykkösprioriteettimme tässä salissa. Juuri näitä asioita tämä esitys ajaa. Onkin ollut hienoa huomata, että kannatusta löytyy yli hallitus—oppositio-rajojen. Jalkaväkimiinojen palauttaminen osaksi puolustustamme tarjoaisi yhden keinon lisää vastata ulkopuolelta tuleviin uhkiin ja vahvistaa pelotevaikutusta.

Puolan, Latvian, Liettuan ja Viron puolustusministerit ilmoittivat tämän vuoden maaliskuussa yhdessä suosittlevansa Ottawan sopimuksesta irtisanoutumista. Sopimuksen irtisanomista koskevat valmistelut ovat käynnistyneet kaikissa neljässä maassa. Syy, minkä vuoksi olemme tässä tilanteessa, on Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaan, jossa Venäjä käyttää jalkaväkimiinoja. Useat kansainväliset järjestöt, kuten Human Rights Watch ja Amnesty International, ovat dokumentoineet Venäjän joukkojen laajamittaista miinoittamista Ukrainassa. Vaikka Suomeen ei kohdistu suoraa uhkaa, varautumiseen on panostettava. Siksi on aika irtautua Ottawan sopimuksesta. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Malm.

20.16 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on käyty ansiokasta keskustelua turvallisuuspolitiikasta laajemminkin, ja nyt tämä keskustelu Ottawan miinasopimuksesta irtautumisesta saa itselleni aikaan sellaisia ajatuksia, että Suomen pitkäaikainen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on ollut vakaa. Kaikista tärkeintä tässä salissa on jatkossakin lähettää viesti tästä vakaudesta. Pitkäjänteistä työtä Suomessa on tehty jo kauan muun muassa aseistariisunnan ja asevalvonnan edistämiseksi.

Nyt kun Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristö on heikentynyt perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti Venäjän hyökkäyssodan takia Ukrainaan, on syytä myös tarkastella Ottawan miinasopimusta uudelleen. Hallituksen esityksen mukaan laajamittainen ja pitkäkestoinen sodankäynti on palannut Eurooppaan ja sodan laajenemisen riskiä ei voida sulkea pois.

Suomen Nato-jäsenyys ei vähennä tai poista tarvetta ylläpitää vahvaa kansallista puolustuskyyä. Osana liittokuntaa ja liittokunnan yhteisen puolustuksen velvoitteita Suomella on Naton jäsenenä myös velvollisuus pitää huolta vahvasta kansallisesta puolustuksestaan.

Kun turvallisuustilanne on muuttunut, ja tänäänkin olemme kuulleet tässä salissa vuosilukuja 2012, 2014, 2022, niin on ihan oikein miettiä, missä vaiheessa maailman geopoliittikkaa olemme tällä hetkellä menossa.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on myös viitattu useasti siihen, että miinoitusta ei tehtäisi alueelle, jolla on siviilejä, mikä mielestäni on täysin oikein. Suomi tarvitsee suorituskyyä tässä muuttuneessa turvallisuustilanteessa, ja jalkaväkimiinat voivat olla yksi tällainen lisäky.

Ehkä sitten viimeisenä havainto siitä, että kun on puhuttu miinoista ja myöskin sitten näistä kansainvälisistä sopimuksista, niin omassa ajattelussani nämä eivät ole toinen toisiaan poissulkevia asioita, vaan molempia asioita voidaan tehdä myös jatkossa. Voidaan mahdollisesti irtautua Ottawan sopimuksesta, mutta samaan aikaan voidaan myös tehdä pitkäjänteistä työtä aseistariisunnan ja asevalvonnan edistämiseksi ja myöskin miettiä, kuinka miinahaittoja tulevaisuudessakin voidaan estää. Eli minusta tässäkin asiassa ei ole toinen toisiaan poissulkevia kokonaisuuksia, vaan toinen toisiaan tukevia ehkä ennemminkin. Ei ole joko—tai-kysymys.

Ehkä kaikesta viimeisimpänä haluan todeta, että kun tätä geopoliittista tilannetta tässä nyt ollaan seurattu valitettavasti viime vuosina tarkastikin, niin tämän päivän aikana, arvoisa rouva puhemies, mielessä on ollut yksi sitaatti useammin kuin kerran, ja se on: ”Kaikesta viisauden alku on tosiasiaa tunnustaminen.” Ja sen on lausunut Paasikivi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

20.20 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Suomen irtautuminen henkilömiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta on ainakin minulle vaikea päätös. Vasta tänään saimme edustajina mahdollisuuden tutustua Puolustusvoimien perustelumateriaaliin siitä, kuinka puolustusvälineistön tarve on muuttunut sitten Ottawan sopimukseen liittymisen 2012.

Ukrainan sodasta opittavaa on ainakin uutisten perusteella selvästi droonien suuri merkitys, ja tämä on seikka, josta kaipaamme myös lisätietoa, ylipäätään varautumisesta kokonaisuutenaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Irtautumispäätöksen valmistelu on tapahtunut ilman Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle perinteistä parlamentaarista valmistelua, mitä pidän erityisen valitettavana näinkin merkittävässä kysymyksessä. Vaalien alla esityksen tiedottaminen oli vähintäänkin tyyliä — ehkä jossain toisessa yhteydessä voi käyttää muitakin termejä. Joka tapauksessa kansainvälisen sopimusjärjestelmän heikentäminen eroamalla siitä ei ole kevyt toimi.

Sopimuksen tavoitteena on suojella jalkaväkimiinojen aiheuttamalta humanitääriseltä kärsimykseltä. Osapuolet ovat sitoutuneet siihen, etteivät ne missään oloissa käytä, kehitä, tuota, muutoin hanki, varastoi, pidä hallussa tai siirrä suoraan tai välillisesti kenenkään käyttöön jalkaväkimiinoja.

Hallitus ja tulevaisuudessa Suomi perustelee irtautumista seuraavasti: ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Näiden päämäärien turvaamiseksi heikentyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa ja voidakseen tarvittaessa vastata pitkäkestoiseen ja laajamittaiseen sodankäyntiin Suomi on kyettävä kehittämään puolustuksensa suorituskykyä. Sopimuksen irtisanominen mahdollistaa jalkaväkimiinajärjestelmän palauttamisen puolustuksen keinovalikoimaan.”

Kukapa meistä suomalaisista ei haluaisi omia sotilaitaan ja siviilejään turvata mahdollisimman hyvin. Nyt pitäisi edustajana pystyä arvioimaan, onko se tehtävissä jotenkin muuten, vai onko juuri maamiinojen käytölle kriittinen tarve. Tätä tietoa tarvitsisin lisää päätöstä tehdäkseeni.

Olen Kambodžassa työskennellessäni nähnyt, mitä kamalaa pitkäaikaista haittaa miinat siviileille aiheuttavat. Suomessa miinoja osataan käyttää paljon turvallisemmin, ja varmasti, kun kerrotaan, näin onkin. Jos sopimuksesta irtaudutaan, on tärkeää linjata, miten ja millaisia miinoja Suomi käyttää ja valmistaa. Entä miten varmistaa, osattaisiinko Suomen tekemiä miinoja käyttää muualla vastuullisesti? Vientikielto olisi Ottawan sopimuksen hengen mukaista ja vastaisi Suomen perusteluja oman turvallisuutemme vahvistamisesta. — Puhemies, ihan muutama lause vielä. [Puhemies: Joo, olkaa hyvä!] — Tärkeää olisi myös panostaa humanitääriseen miinatyöhön entistä vahvemmin ja osoittaa, ettei Suomi katso tilanteesta vain omaa napaansa.

Elämme surullisia aikoja, joissa Venäjä hyökkää ja uhittelee naapureitaan ja samaan aikaan hyvin monelta taholta haastetaan sääntöpohjaista kansainvälistä sopimusjärjestelmää. Suomen päätökset — edellinen päätös, jota juuri käsiteltiin käännetyksensä jatkosta, ja tämä Ottawan sopimus — eivät ole irrallisia näistä kummastakaan kehityksestä. Hieman hämmästelen sitä, että näinkin hankala päätös tuntuu tässä salissa niin monelle olevan itsestään selvä suuntaan tai toiseen ja tällainen pohdiskeleva keskustelu on jäänyt aika vähälle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.24 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tänään muisteltu aika paljon, mitä on tapahtunut 2011 ja silloin. Minun täytyy ensin kertoa ihan henkilökohtaisesti semmoinen muisto, että isäni on ollut Lapin sodan jälkeen miinanraivauksessa aikoinaan silloin, kun on Lapin sotaa käyty. Silloin ei tiedetty miinojen sijaintia ja paikkaa, ja siitä porukasta, joka oli miinanraivauksessa Lapissa, eivät kaikki tulleet takaisin. Se vain kertoo sen raakuuden, mitä miinat sitten aikanaan tekevät, ja tämä oli Lapin sodan jälkeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Suomen puolustus ja turvallisuus on tietenkin aina ensisijainen tehtävämme, ja siihen tietenkin ovat tähdänneet myös Nato-jäsenyys ja kaikki muut turvallisuuspanostukset, mitä me ollaan tässä tehty. Tämä Suomen turvallisuus on todella isossa roolissa valtion toimissa. Jos katsotaan valtion budjettia tuolla 2030-luvulla, niin näitten arvioitten mukaan noin kymmenen prosenttia meidän valtion budjetista on puolustukseen liittyviä menoja. Tämä jalkaväkimiinakysymys on vain yksi palanen tässä isossa kokonaisuudessa, miten Suomen turvallisuutta ollaan rakentamassa, ja siinä mielessä se ratkaisee vain osan puolustuksen haasteista — mutta merkittävän ja tärkeän osan.

Täällä on aika paljon todettu siitä, miten toimittiin 2011. Pitäisin tärkeämpänä nyt sitä, että kun me katsotaan sitä 2010-luvun alkua, niin tilanne Suomessa oli turvallisuuspoliittisesti aivan erilainen. Meidän naapurimme käytös oli silloin aivan erilaista kuin se on tänä päivänä, ja nämä tilanteet ovat todella muuttuneet. Jos me ajatellaan tätä meidän ratkaisua, niin meidän pitää tehdä sitä ajassa ja katsoa sen kulloisenkin turvallisuustilanteen mukaan. Valitettavasti ollaan jouduttu siihen tilanteeseen, että me joudumme arvioimaan tätä omaa tilannettamme nytten näitten tosiasioitten valossa.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä Ottawan sopimus on tehty silloin ja siihen on liitytty. Meillä on oikeus irtisanoa sopimus ilmoittamalla siitä muille sopimusosapuolille, tallettajalle ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvostolle. Me annamme tyhjentävän selvityksen irtisanomisen syistä, ja varmasti ne syyt ovat tänään tulleet monelta osin täällä sanottua. Esitys sopimuksesta irtaantumisesta perustuu Suomen puolustuksen tarpeisiin heikentyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa, mikä meillä on tällä hetkellä käsillä.

Tämä on myöskin aika pragmaattinen asia, kun ruvetaan miettimään, miten Suomi puolustaa kansalaisiaan erilaisissa kriiseissä. Tämä miinakysymys on kriisinajan sotilaallinen toimi, jota voidaan käyttää. Se on aika kustannustehokas. Se on myöskin näitten kaikkien, puolustusministeriön ja puolustuksen ammattilaisten, selvitysten pohjalta tehty, ja se on tarkoitus tehdä sillä tavalla, että hyvin vastuullisesti miinoja sijoitetaan ja tiedetään, missä ne ovat. Sitten jos katsotaan sitä kokonaisuutta, niin se on myöskin aika yksinkertainen käyttää, ja sillä tavalla pystytään Suomea suojaamaan tiettyjä turvallisuusuhkia kohtaan. Tämä, niin kuin aiemmin sanoin, ratkaisee vain osan, ja se on tämä Maavoimiin liittyvä turvallisuusuhka. Siinä mielessä tämä on tällä hetkellä ehkä sellainen toimi, jota me nyt erityisesti tarvitaan. Ainakin siihen pitää varustautua.

Arvoisa rouva puhemies! On hyvä varustautua ennakolta, ja meidän on itse huolehdittava tästä tilanteesta. Kukaan muu ei sitä tee meidän puolestamme, ja siinä mielessä tämä on meille hyvin iso kysymys. Sitten kun täällä eduskunnassa käsitellään tätä kysymystä, niin se on myöskin eduskunnan tahdonilmaisu siitä, miten hoidetaan Suomen turvallisuutta kaikissa tilanteissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

20.29 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Sota ei ole leikinasia, eikä maanpuolustuksesta voi tinkiä missään olosuhteissa. Suomi tarvitsee jalkaväkimiinat takaisin arsenaaliinsa. Jos joskus vielä joudumme sotaan, niin on tärkeää ymmärtää, millainen vihollinen Suomella olisi vastassa ja miksi puolustuskyvyn laajentaminen on niin tärkeää.

Venäjä ei ole demokratia eikä välitä säännöistä. Monia rohkeita, jotka ovat avanneet suunsa ja kritisoineet maansa johtoa, on kuollut yllättäen hämärissä olosuhteissa. Vuosina

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

2022—2025 ainakin 10—15 merkittävää henkilöä on pudonnut Venäjällä ikkunasta tai parvekkeelta. Nostan esille muutamia esimerkkejä:

Joukossa on muun muassa Ravil Maganov, Lukoil-öljy-yhtiön hallituksen puheenjohtaja, joka putosi sairaalan ikkunasta syksyllä 2022 joitain kuukausia sen jälkeen, kun öljy-yhtiö oli vaatinut sotatoimien lopettamista Ukrainassa.

Myös edesmenneen oppositiojohtajan Aleksei Navalnyin julma kohtalo on tuoreessa muistissamme. Ensimmäinen hänet yritettiin salamurhata hermomyrkyllä. Kun se epäonnistui, hänet tuomittiin tekaistuilla syytteillä pitkiin vankeustuomioihin, ja lopulta hän kuoli helmikuussa 2024 vankileirillä epämääräisissä olosuhteissa.

Lisäksi Boris Nemtsov, Putinin kriitikko ja entinen varapääministeri, ammuttiin Moskovassa Kremlin lähellä helmikuussa 2015. Tähän varmasti suuri todennäköisyys oli hänen poliittinen toimintansa.

Neljäs ja viimeinen esimerkki, Ilja Jašin, kunnallisvaltuutettu, pidätettiin vuonna 2022, kun hän julkaisi videon, jossa käsiteltiin Butšan joukkomurhia. Hän sai siitä kahdeksan ja puolen vuoden vankeustuomion: ”valeuristien levittäminen asevoimista”.

Näiden lisäksi monia muita Venäjän hallintoa kritisoivia on viety vankeuteen tekaistuin syin. Lisäksi riippumaton media on ollut jatkuvan painostuksen ja uhkailun alla, ja suurin osa mediasta on suljettu. Samoin satojatuhansia tavallisia kansalaisia ja aktivisteja on pidätetty mielenosoituksista ja sodanvastaisista viesteistä sosiaalisessa mediassa, ja sosiaalista mediaa tarkkaillaan ja estetään. Koululaisia on uhkailtu ja jopa ilmiannettu opettajille kriittisistä mielipiteistä. Taiteilijoita, opettajia ja tutkijoita on erotettu työstään mielipiteiden takia.

Eli kun Venäjän hallinto ei välitä edes omista kansalaisistaan, niin vielä vähemmän sitä kiinnostaisivat vihamielisiksi luokittelemansa maiden kansalaisten ihmisoikeudet. Venäjä toimii sodassa täysin päinvastoin kuin Ukraina. Olemme nähneet, miten Ukraina sodassa iskee sotilaskohteisiin. Venäjä taas on puolestaan Ukrainassa iskenyt lukuisiin siviili-kohteisiin ja syyllistynyt räikeisiin sotarikoksiin, esimerkkeinä Mariupolin synnytyssairaalan ja siviilien suojapaikkana toimineen teatterin pommitus, Bilohorivkan kouluisku, jossa kuoli 60 siviiliä, myös Suomen lahjoittama koulu pommitettiin maan tasalle Kiovan lähellä, pommi-isku kerrostaloon Harkovassa, viimeviikkoinen drooni- ja ohjusisku Kiovaan, jossa kuoli myös lapsia, sekä Butšan joukkomurha maaliskuussa 2022, missä venäläiset joukot tappoivat satoja siviilejä. Osa viattomista uhreista löytyi sidottuina kadulta takaraivoon ammuttuina, osa joukkohaudoista. Lisäksi venäläiset sotilaat ovat Ukrainassa raiskanneet naisia, murhanneet lapsia ja jopa vaarantaneet ydinturvallisuuden.

Venäjällä ukrainalaisia sotavankeja kidutetaan sähköiskuilla sukupuolielimiin, hakkaamalla metallitangolla, pitämällä nälässä ja janossa, valvottamalla ja uhkaamalla raiskauksella, raiskataan miehiä ja naisia ja pelotellaan teloituksilla. Haavoittuneille sotavangeille ei anneta hoitoa tai kipulääkettä.

Venäjälle ei ole viety pelkästään sotavankeja, vaan myös ukrainalaisia siviilejä on pakotettu lähtemään Venäjälle ilman passia ja mahdollisuutta palata. Monia on sijoitettu suodatusleireihin, joissa heitä on kuulusteltu ja pahoinpidelty. Hirvittävintä on, että tuhansia ukrainalaislapsia on pakkosiirretty laittomasti Venäjälle uudelleenkasvatettavaksi tai adop-tioon.

Arvoisa puhemies! Kun meillä on yli 1 300 kilometriä rajaa tällaiseen toimintaan kykenevän säälimättömän julman ja vallanhimoisen valtion kanssa, on täysin välttämätöntä varautua puolustautumaan kaikkein parhaimmilla olemassa olevilla keinoilla sekä hankkia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

uskottavia pelotteita, mukaan lukien jalkaväkimiinat, jotka ennalta ehkäisevät mahdollisia hyökkäyshaluja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

20.35 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Ehkä tässäkin turvallisuuspoliittisessa keskustelussa täytyy esittää kiitos ukrainalaisille siitä puolustustaistelusta, mitä he ovat onnistuneet kuluneen kolmen vuoden aikana Venäjää vastaan käymään, sillä ilman heidän sankaruuttaan — Hostomelin lentokenttää venäläiset eivät onnistuneet saamaan haltuunsa, venäläisten kolonna Kiovaan ei onnistunut pääkaupunkia saavuttamaan, ja Itä-Ukrainassa Ukraina onnistui menestyksellisesti torjumaan keväällä 22 alkaneen suurhyökkäyksen — ja jos ukrainalaiset eivät olisi kyenneet puolustamaan itseään ja he olisivat kaatuneet, me emme tässä välttämättä keskustelisi Ottawan sopimuksesta irtaantumista ja emme ainakaan olisi Naton jäseniä, joten tässä suhteessa on syytä kiittää ukrainalaisia siitä, että he ovat antaneet meille suomalaisille aikaa ja monille muille eurooppalaisille aikaa parantaa omaa puolustuskykyään ja tehdä oman kansansa turvallisuutta vahvistavia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Viittasin ensimmäisessä puheenvuorossani siihen, että käyn seuraavissa puheenvuoroissa hieman yksityiskohtaisemmin lävitse tähän Ottawan sopimukseen liittyviä näkökulmia:

Kuten tiedätte, niin hallitus päätti 1.4.2025 käynnistää valmistelut jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron kieltämisestä ja niiden hävittämisestä tehdyn Ottawan sopimuksen irtisanomiseksi. Tämä linjaus perustuu Puolustusvoimien selvitykseen sekä puolustusministeriön ja ulkoministeriön virkavalmisteluun. Irtisanomisesta päättää lopulta tasavallan presidentti sen jälkeen, kun eduskunta on antanut suostumuksensa sopimuksen irtisanomiseen. Itse irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun sopimuksen tallettajana toimiva YK:n pääsihteeri on vastaanottanut irtisanomisasiakirjan.

Vuonna 1997 valmiiksi neuvotellun ja vuonna 1999 voimaan tulleen Ottawan sopimuksen tavoitteena on suojella jalkaväkimiinojen aiheuttamalta humanitaariselta kärsimykseltä. Miinojen käyttö aiheuttaa huomattavassa määrin siviiliuhreja, ja raivaamattomilla miinoilla on pitkäaikaisia vaikutuksia siviileihin, infrastruktuuriin ja jälleenrakennukseen vielä pitkään aseellisten selkkauksien jälkeenkin. Sopimus solmittiin, koska kansainvälisessä yhteisössä oli laajasti jaettu näkemys tuolloin siitä, että vain jalkaväkimiinojen täyskiellolla voitaisiin puuttua tehokkaasti jalkaväkimiinojen aiheuttamiin humanitaarisiin ongelmiin. Ottawan sopimus onkin yksi tärkeimmistä tavanomaisten aseiden valvontasopimuksista ja humanitaarisen aseistariisun instrumenteista. Sen avulla puolustetaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta sekä lievennetään aseellisista selkkauksista aiheutuvaa inhimillistä kärsimystä. Ottawan sopimus on pyrkinyt varmistamaan, että valtiot kunnioittavat olemassa olevia ja niitä jo velvoittavia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden määräyksiä.

Jalkaväkimiinat ovat ongelmallisia Suomea velvoittavan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kannalta useasta syystä. Ne eivät tee eroa siviilin tai sotilaan välillä vaan räjähtävät riippumatta siitä, kuka niiden päälle astuu. Myös luonteeltaan umpimähkäisen voimankäytön kieltäminen, suhteellisuusperiaate ja kieltäminen käyttää aseita ja sodankäyntimenetelmiä, jotka aiheuttavat liikaa kärsimystä, ovat olennaisia. Ottawan sopimuksen osapuolena on tällä hetkellä yli 150 valtiota. Globaalisti sopimuksen ulkopuolella on 32 valtiota mu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

kaan lukien Venäjä, Yhdysvallat, Pohjois-Korea, Israel, Intia ja Pakistan, sekä nyt viime aikoina eroamispäätökset tehneet Puola sekä Baltian maat Viro, Latvia ja Liettua, kaikki Venäjän ja Valko-Venäjän nykyisiä rajamaita.

Ottawan sopimuksella on kuitenkin 25 vuodessa saavutettu positiivisia tuloksia esimerkiksi jalkaväkimiinojen uhrien määrän vähentämisessä, miinojen tuhoamisessa, miinanraivauksessa ja miinojen uhrien avustamisessa eri puolilla maailmaa. Jalkaväkimiinat aiheuttavat kuitenkin edelleen laaja-alaisia ja pitkäaikaisia ongelmia monilla alueilla. Konfliktien maantieteellisestä jakautumisesta johtuen jalkaväkimiinojen käytöstä aiheutuvat ongelmat kohdistuvat erityisesti kehittyviin maihin, mutta samanlaisia ongelmia liittyy niiden käyttöön myös kehittyneissä maissa.

Ottawan sopimuksen voimaantulon jälkeen jalkaväkimiinojen aiheuttamien uhrien määrä on laskenut merkittävästi. Sopimuksen mukaisen jalkaväkimiinojen tuhoamisen on saanut päätökseen 30 valtiota, ja sopimuksen mukainen tuhoamistyö jatkuu tällä hetkellä 30 valtiossa. Muun muassa Landmine Monitor -raportin mukaan valtiollisista toimijoista Venäjä, Myanmar, Iran ja Pohjois-Korea käyttivät jalkaväkimiinoja vuonna 2023. Lisäksi ei-valtiolliset aseelliset ryhmittymät ovat käyttäneet miinoja ainakin Kolumbiassa, Intiassa, Myanmarissa, Pakistanissa ja Sahelin alueella. Ottawan sopimuksen viimeaikaisessa kokouksessa on tuomittu laajasti etenkin sopimuksen ulkopuolella pysyneen Venäjän jalkaväkimiinojen käyttö sopimukseen kuuluvassa Ukrainassa. Miinojen tuotanto on nykyisellään lähes lakannut, ja tuon äsken viittaamani raportin mukaan jalkaväkimiinoja kehitetään tai tuotetaan aktiivisesti vain Venäjällä, Myanmarissa, Iranissa, Etelä-Koreassa, Intiassa ja Pakistanissa.

Suomi on ollut Ottawan sopimuksen osapuoli vuodesta 2012 ja on sitoutunut sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseen. Liittymispäätös perustui aikanaan harkintaan siitä, miten kansallisen puolustuksen turvaamisen edellytykset voidaan yhdistää Suomen asemaan kansainvälisiä aserajoitustoimia, kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja ihmisoikeuksia korostavana maana sekä kansainvälisten oikeudellisten velvoitteidemme toteuttamiseen. Suomen liittyminen sopimukseen oli jatkoa Suomen kansainväliselle asevalvonta- ja aseistariisuntalinjalle. Sen mukaisesti Suomi on korostanut monenvälisten asevalvontasopimusten merkitystä asevalvonnan ja aseistariisunnan tavoitteiden edistämiseksi globaalisti. Tämän mukaisesti Suomi on liittynyt kaikkiin tavanomaisia aseita koskeviin valvontasopimuksiin, lukuun ottamatta Oslon rypäleasesopimusta ja Tavanomaiset aseet Euroopassa -sopimusta, niin kutsuttua TAE-sopimusta. — Arvoisa puhemies! Jatkan seuraavassa puheenvuorossani.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Jos ei ole paljon, niin voi kyllä tässäkin puhua.

No, on tässä vielä vähäisen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Selvä, tehdään niin. — Edustaja Ronkainen.

20.42 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Kun Suomi vuonna 2012 liittyi Ottawan sopimukseen, elettiin tietysti aikaa, jolloin laajamittaisen sodan ajateltiin olevan Euroopassa menneisyyttä. Nyt kuitenkin tiedetään, että näin ei ole. Maailmantilanne on muuttunut dra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

maattisesti, ja sodan uhka on jälleen todellinen. Euroopassa käydään sotaa, ja Suomen on rakennettava puolustuksensa tähän todellisuuteen peilaten.

Perussuomalaiset vastustivat jo alusta alkaen Ottawan sopimukseen liittymistä, ja nyt on selvää, ettei jalkaväkimiinoista olisi pitänyt koskaan edes luopua. Meidän ei tule sulkea itseltämme pois sellaista puolustuksellista voimavaraa, joka on ennen kaikkea tehokas ja kustannustehokas väline hyökkäävää vihollista vastaan. Meidän on myös syytä pohtia, mikä valtio on Suomen suurin uhka ja onko kyseinen valtio mukana Ottawan sopimuksessa. Vastaus lienee kaikille selvä: Venäjä ei ole allekirjoittanut tätä sopimusta.

Katsotaanpa, mitä Ukrainassa tällä hetkellä tapahtuu: Venäjä käyttää surutta miinoja ja hankaloittaa näin Ukrainan toimintaa, kun he omaa maata puolustavat. Täällä salissa on tänään käytetty monta hyvää puheenvuoroa, ja esimerkiksi edustaja Tynkkynen pohti ansiotuneesti puolin ja toisin näitä sopimuksesta irtaantumisen ajatuksia ja vaihtoehtoja. Itse arvostan henkilökohtaisesti valtavasti sitä, että pohditaan hyvin laajasti näitä asioita. Olen samaa mieltä edustaja Tynkkynen kanssa, että me emme ole turvattomia ilman jalkaväkimiinoja, mutta se on yksi tärkeä elementti tässä kokonaisuudessa, ja sen takia olisi erittäin perusteltua, että se olisi meidän työkalupakissa. Meillä on tosin mahdollisuus käyttää tälläkin hetkellä näitä etälaukaistavia järjestelmiä, mutta ne käytännössä sitovat aina henkilökuntaa, ja pelotevaikutukseltaan ne eivät ole yhtä tehokkaita. Se pelotevaikutehan tässä on se kaikkein kovin juttu, eli niin sanottu miinakauhu. Esimerkiksi Ukrainassa nähdään se, että kun on miinakenttä, niin ei sinne kukaan vapaaehtoisesti lähde tallailemaan.

Täällä on puhuttu myös kansainvälisestä oikeudesta ja ihmisoikeussopimuksista, ja Suomihan on jatkossakin näihin sitoutunut. Tässä puhuttiin muun muassa, että siviilejä kuolee, ja tässä oikeastaan olikin kysymys, kuinka monta siviiliä Suomessa on kuollut tai vammautunut suomalaisten jalkaväkimiinojen käytön vuoksi. Edustaja Kokkohan tässä hyvin jo vastasikin, että ei yksikään. Ja kun edustaja Lyly tässä käytti esimerkkiä siitä, mitä Lapin sodan jäljiltä tapahtui, niin todennäköisesti ne olivat saksalaisia miinoitteita, eivätkä suomalaisia.

Lopuksi vielä haluan kyllä kiittää edustaja Eerolaa siitä, että hän luki syyskuun 6. päivän 2011 täällä pitämänsä puheenvuoron. Hyvin tuntui olevan aikaan sopivaa puhetta jo silloin, ja tämä on hyvä esimerkki siitä, miten perussuomalaiset pitävät pitkäjänteisesti linjastaan kiinni ja takki ei käänny. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

20.46 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Euroopan turvallisuustilanne ja Euroopan turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti Venäjän bruttaalin hyökkäyssodan alettua Ukrainassa. Suomen tulee vastata muuttuneeseen turvallisuusympäristöön kehittämällä ja vahvistamalla puolustuksellisia suorituskkyjä. Tähän kaikkeen vaikuttaa uhka-arvio ja Ukrainan sodasta kerätyt tiedot siitä, millä tavoin Venäjä käy modernia sotaa. Turvallisuustilanne on tällä hetkellä aivan erilainen kuin vuonna 2012, jolloin Suomi liittyi Ottawan sopimukseen. Keskeistä on se, mitä suorituskkyjä Suomi tarvitsee turvataksaan puolustuksensa muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Suomen itäraja ei ole vain Suomen raja, vaan se on EU:n ja Naton itäraja, joka tarvitsee puolustajansa ja puolustuksellisen suorituskyyvyn.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Kuten hallituksen esityksessä tuodaan esille, Suomen puolustuksellinen liikkumatila laajenisi, jos Suomi irtautuisi Ottawan sopimuksesta. Puolustusvoimien arvioiden mukaan jalkaväkimiinat olisivat tarpeellinen lisäsuorituskyky Suomen puolustusjärjestelmään, jota ei voida täysin korvata muilla järjestelmillä.

Samanaikaisesti on huomioitava myös mahdollisesti kielteiset ulko- ja turvallisuuspoliittiset vaikutukset Suomen asemaan humanitäärisen oikeuden tukijana kansainvälisillä kentillä. Suomen tulee joka tapauksessa jatkaa humanitääristä miinatoimintaa, miinanraivausta ja miinojen hävittämistä. Humanitääristä miinatuokeahan voivat antaa myöskin maat, jotka eivät ole Ottawan sopimuksessa mukana. Suomen tulee myös jatkaa pitkäjänteistä työtä aseriisunnan ja asevalvonnan edistämiseksi sekä monenkeskisen sääntöpohjaisen maailmanjärjestyksen vahvistamiseksi.

Mikäli Suomi irtisanoa Ottawan sopimuksen ja päädymme hankkimaan jalkaväkimiinoja, on syytä kuitenkin muistaa, että normaaliaikana miinat olisivat varastossa. Miinat olisivat lisäsuorituskyky muuhun suluttamisjärjestelmään, joka voitaisiin tarvittaessa ottaa sodan aikana käyttöön. Mikäli Suomi päätyy irtautumaan Ottawan sopimuksesta, on sopimukseen uudelleen liittymistä harkittava siinä tapauksessa, jos turvallisuusympäristö muuttuisi paremmaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

20.49 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Salissa on käyty tänään erittäin hyvää keskustelua jalkaväkimiinat kieltävän Ottawan sopimuksen irtisanomisesta, johon liittyvän esityksen hallitus on antanut eduskunnalle tarkan harkinnan, Puolustusvoimien antamien arvioiden sekä ulko- ja puolustusministeriöiden virkavalmistelun perusteella. Kiitänkin lämpimästi hallitusta tästä esityksestä, joka on myös perussuomalaisten pitkän linjan mukainen, kuten edustaja Ronkainen tässä edellä hyvin totesi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsoivat jo Ottawan sopimukseen vuonna 2012 liittyttäessä, että se heikentää olennaisesti Suomen puolustuskykyä — onhan maallamme noin 1 300 kilometriä pitkä maaraja Venäjän kanssa. Tuolloin myöskään Puolustusvoimat ei suosittanut jalkaväkimiinoista luopumista, eikä Venäjäkään ole allekirjoittanut Ottawan sopimusta.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys Ottawan sopimuksen irtisanomiseksi on muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa erittäin hyvin perusteltu. Venäjä on osoittanut arvaamattomuutensa Ukrainassa, ja Suomen puolustuskykyä onkin vahvistettava erityisesti käytännössä hyviksi havaituin ja edullisin keinoin.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustuskyvyn ja turvallisuuden varmistaminen kuuluu eduskunnan ja hallituksen kaikkein keskeisimpiin tehtäviin. Jalkaväkimiinat muodostavat tehokkaan puolustusaseen, eikä taloudellisesti järkevää vaihtoehtoa ole vielä löydetty niille — eikä todennäköisesti löydetäkään pitkään aikaan. Miinat ovat teknisesti yksinkertaisia ja helppoja valmistaa, ja koulutus niiden käyttöön tapahtuu nopeasti. Miinojen tuotanto voidaan käynnistää Suomessa lyhyellä varoitusajalla sen jälkeen, kun sopimuksen irtisanominen on tullut voimaan.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinojen käyttö vaikeuttaa tuntuvasti panssarimiinojen purkamista ja hidastaa merkittävästi hyökkäävän armeijan maajoukkojen etenemistä. Rauhahan vallitessa Suomen armeijan käyttöön tarkoitettuja miinoja puolestaan säilytetään tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

koin vartioituissa varastoissa, eivätkä ne siellä pääse aiheuttamaan henkilövahinkoja, kuten tässä keskustelussa on myös hyvin todettu.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on erittäin hyvä, ja toivon, että eduskunta käsittelee sen nopeasti, tietysti myös huolellisesti mutta ripeällä aikataululla, ja näin Suomen puolustus jo ensi vuonna on edelleenkin vahvempi. Me tarvitsemme tätä esitystä nyt näinä turvallisuuspoliittisesti hankalina aikoina. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

20.53 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Jatkoa niin sanotusti edeltävään puheenvuorooni:

Suomen Ottawan sopimukseen liittymisen jälkeen turvallisuusympäristömme on heikentynyt perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti erityisesti Venäjän aloitettua vuonna 2014 hyökkäyksensä Ukrainaan, joka laajentui vuonna 2022. Kuten Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa on todettu, Venäjä on osoittanut, ettei se kunnioita valtioiden suvereniteettia tai alueellista koskemattomuutta, ja se on räikeästi loukannut YK:n peruskirjaa sekä eurooppalaista sopimusperustaa turvallisuusjärjestystä. Selonteon mukaan uhkaa Venäjän sotatoimien laajentumisesta Ukrainan ulkopuolelle ei voida poissulkea. Nopeaa kehitystä parempaan ei ole odotettavissa, vaikka aktiiviset sotatoimet Ukrainassa päättyisivätkin.

Nato-jäsenyys on korottanut kynnystä sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan, ja Naton pelotteen ja puolustuksen merkitys Suomen turvallisuudelle on perustavanlaatuisen. Naton vuonna 2022 hyväksymän strategisen konseptin mukaan se vahvistaa Naton tärkeimmäksi tehtäväksi liittokunnan pelotteen ja puolustuksen. Suomi on sitoutunut vahvistamaan Naton puolustusta ja pelotetta heikentyvässä turvallisuustilanteessa, ja Suomen vahva kansallinen puolustus ja kriisinsietokyky vahvistavat koko liittokuntaa. Suomen näkemyksen mukaan vahvalla ja uskottavalla pelotteella ja puolustuksella vastataan Venäjän vihamielisiin toimiin ja pitkäkestoiseen uhkaan.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on ollut käännekohta, jonka seurauksena sotilaallisen puolustuskäyvän vahvistaminen ja resursointi palasivat Euroopan valtioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskiöön. Pelotteen ja puolustuksen kehittäminen edellyttää myös poliittista tahtoa, sillä vahvistaminen vaatii päätöksiä muun muassa joukkojen, suorituskykyjen, investointien ja innovaatioiden osalta.

Yhdysvallat korostaa Euroopan maiden kasvavaa vastuuta oman mantereen turvallisuudesta ja on tehnyt sitä jo useiden hallintojen ajan. Myös Natossa korostuu paine lisätä vastuunkantoa liittokunnan turvallisuudesta, ja tästä syystä myös puolustusmenoja koskeva tavoitetaso nousee todennäköisesti kesän Haagin huippukokouksen jälkeen viiteen prosenttiin liittokunnan jäsenmaiden bruttokansantuotteesta.

Ottawan sopimuksen 20 artikla oikeuttaa sopimuspuolen irtisanomaan sopimuksen kansallista suvereniteettia harjoittaessaan, ja tässä suhteessa Suomi irtaantuessaan Ottawan sopimuksesta ei riko kansainvälisiä velvoitteita, sillä niissä on auki kirjoitettu irtisanomisprosessi. Hallituksen 1.4.2025 tekemä linjaus Ottawan sopimuksen irtisanomisen aloitteesta perustuu juuri Suomen puolustuksen tarpeisiin heikentyneessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä päämääränä on ollut ja on edelleen turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

minen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Näiden päämäärien vuoksi on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi irtisanoa Ottawan sopimus.

Ottawan sopimuksesta irtautuminen ei kuitenkaan vähennä humanitaarisen miinatoiminnan tarvetta, sillä sopimuksen humanitaaristen velvoitteiden mukaisesti Suomi on jo tukenut humanitaarista miinatoimintaa alueilla, jotka kärsivät miinojen ja muiden sodan räjähtämättömien jäänteiden aiheuttamista moniulotteisista ongelmista. Vuosina 2021—2025 tuki on yhteensä noin 15 miljoonaa euroa, ja rahoitus on kohdistettu hankkeisiin Afganistanissa, Somaliassa, Ukrainassa, Irakissa ja Syyriassa. Vuosille 2026—2030 humanitaariseen miinatoimintaan on varattu alustavasti noin 15 miljoonaa euroa.

Suomen on entistäkin tärkeämpää jatkaa riittävää tukea humanitaariselle miinatoiminnalle sen jälkeen, kun Suomi irtisanoi Ottawan sopimuksen. Tukemalla humanitaarista miinatoimintaa Suomi voi osoittaa sopimuksen humanitaaristen päämäärien olevan sille edelleen keskeisiä. Mikäli suunniteltua humanitaarisen miinatoiminnan tukea olisi jopa mahdollista lisätä tulevina vuosina verrattuna aiempien vuosien tukeen, tämä olisi erittäin hyödyllistä sopimuksen irtisanomisesta aiheutuvien vaikutuksien hillitsemiseksi. Myös sopimuksen ulkopuoliset maat, kuten Yhdysvallat, tukevat humanitaarista miinatoimintaa varsin aktiivisesti. Suomi itsessään on tukenut humanitaarista miinatoimintaa jo ennen kuin se liittyi Ottawan sopimukseen, vuodesta 1999 lähtien, ja toivon, että vaikka irtaantuminen Ottawan sopimuksesta tapahtuu, niin Suomi pitää kiinni velvoitteistaan tämän humanitaarisen miinantorjunnan osalta. — Kiitokset, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedew.

20.58 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinat ovat suomalaisille turva, eivät uhka. Ottawan sopimuksesta irtaantuminen on täysin oikea ja välttämätön päätös.

Suomeen ei tällä hetkellä kohdistu uhkaa, mutta Suomen ja Venäjän suhteet ovat kiristyneet merkittävästi etenkin vuoden 2022 jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja Suomi liittyi Natoon. Venäjän Suomelle muodostama uhka ei ole sidottu vain tähän hetkeen, vaan se on pitkäkestoinen. Venäjän on nähty käyttävän historiaa oikeuttamaan toimiaan, esimerkiksi puhumalla entisten alueiden palauttamisesta. Suomi oli osa Venäjän imperiumia 1809—1917. On syytä muistaa, että Suomella on vahva puolustus ilman jalkaväkimiinojakin ja myös Naton tuki, ja näistä olen aiemmissa puheissa maininnut. Venäjällä ei ole realistista syytä hyökätä Suomeen juuri nyt, mutta kyse ei ole pelkästään suoran sotilaallisen hyökkäyksen uhasta.

Venäjän toiminta Suomea ja Eurooppaa vastaan on monimuotoista, häikäilemätöntä ja salakavalaa. Se näkyy tiedusteluna, hybridivaikuttamisena, disinformaation levittämisenä, kriittisen infrastruktuurin kuten merikaapeleiden sabotoimisena sekä GPS-signaalien häiritsemisenä ja ilmatilaloukkauksina. Osana tätä ovat myös venäläisten kiinteistöostot vieläpä kriittisistä paikoista, jotka tämä hallitus onneksi kielsi lailla kokonaan turvallisuus-syistä.

On hyvä, että myös muut Euroopan maat ovat vihdoinkin alkaneet heräillä ruususenunetaan ja alkaneet nähdä puolustuksen tärkeyden. Ison-Britannian juuri julkaistussa puolustusselonteossa todetaan Venäjän aiheuttavan maalle välittömän ja kiireellisen vaaran. Lontoolainen ajatushautomo puolestaan arvioi, että Venäjällä olisi valmius uudelleenvarustautua ja hyökätä Eurooppaan vuoteen 2027 mennessä, jos Ukrainan kanssa sovitaan tämän vuoden aikana aselepo. Todennäköisimpinä kohteina pidetään Viroa, Latviaa ja Liettuaa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

mutta myös Suomen rajan taakse on alettu rakentaa tukikohtia. Reilun kahdensadan kilometrin päässä Suomen rajasta, Pietarin eteläpuolella Lugassa sijaitsevan tukikohdan kalustomäärää on kasvatettu. Satoja ajoneuvoja sekä lisää telttoja on ilmestynyt sen parkki-alueille ja aukioille.

Suomen lisäksi Puola, Latvia, Liettua ja Viro ovat päättäneet irtautua Ottawan sopimuksesta turvallisuuspoliittisen ympäristön muutoksen vuoksi.

Ottawan sopimuksesta irtautuminen on osa valtiollista varautumista. Varautuminen on osa kansallista puolustustahtoa. Sen tarkoituksena on estää ulkopuolinen vaikuttaminen ja taata, että Suomi voi päättää omista asioistaan. Varautumiseen ja väestönsuojeluun panostetaan monella muullakin tavalla. Kehysriihessä hallitus päätti vahvistaa väestönsuojelun kehittämistä yhteensä noin 14,1 miljoonalla eurolla vuosina 2028—2029. Tämän lisäksi kuluvan vuoden toisessa lisätalousarviossa väestönsuojelun kehittämiseen ehdotetaan 21 miljoonan euron lisärahoitusta.

Arvoisa puhemies! Jalkaväkimiinat ovat yksi niistä monista työkaluista, joilla Suomi tulee jatkossa suojelemaan kansalaisiaan muun puolustusteknologian ja varautumisen ohella. Toivon, että eduskunta ehtii käsitellä tämän Ottawan sopimuksesta irtisanoutumisen huolellisesti mutta ripeästi, jotta pääsemme nopeasti täydentämään puolustusarsenaalia myös käytännössä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.